Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

7 октябрь 1971 йил, пайшанба ◆ № 232 (15.102). ◆ Баҳоси 2 тийин.

Пахта тайёрлаш давлат планини муддатидан илгари адо этган Урта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз аъзолари ўз зиммаларига олган мажбуриятларини ҳам тез кун ичида бажариш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Суратда: бригада бошлиғи Р. Холматов (ўнгда) ва агроном М. Тангиров ўртоқлар пахта хирмонида.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ГЕРМАНИЯ БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ

Ўртоқ Эрих ХОНЕККЕРга

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ КЕНГАШИНИНГ РАИСИ

Ўртоқ Вальтер УЛЬБРИХТга

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ МИНИСТРЛАР КЕНГАШИНИНГ РАИСИ

Ўртоқ Вилли ШТОФга

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетини, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашини, ҳукуматини, барча меҳнаткашларини миллий байрам — немис миллати тарихида биринчи ишчи-деҳқон давлати эълон этилганлигининг 22 йиллиги билан табриклайдилар.

Совет кишилари ўтган йилларда социалистик қурилишнинг ҳамма соҳаларида ГДР меҳнаткашлари эришган муваффақиятларни қизғин табриклайди. Германия Бирлашган социалистик партиясининг яқинда бўлиб ўтган VIII съезди ГДРда бундан буён социализм қурилишининг янги конкрет программаларини белгилаб берди. [illegible]

Германия Демократик Республикаси Совет Иттифоқи билан [illegible]

[illegible]

ГДРнинг миллий байрами кунини биз СССР билан ГДР ўртасидаги қардошлик дўстлик, партияларимиз ўртасидаги бузилмас бирлик, мамлакатларимиз халқларининг фаровонлиги [illegible]

Яшасин Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги бузилмас иттифоқ ва қардошлик!

Азиз ўртоқлар!

Л. БРЕЖНЕВ. Н. ПОДГОРНИЙ. А. КОСИГИН.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҚОЗОҒИСТОН ССР ИЖОДИЙ ТАШКИЛОТЛАРИ ВА БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

«Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадасини ўтказишда ва бу декада қозоқ халқи маданияти ютуқларини пропаганда қилишда, совет халқларининг дўстлигини ва қардошлигини мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнаганликлари учун қуйидагилар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотлансин:

Абай номидаги Ленин орденли қозоқ давлат академик опера ва балет театри;

Жамбул номидаги қозоқ давлат филармонияси;

«Қозоқконцерт» қозоқ давлат концерт-гастроль бирлашмаси;

Республикага хизмат кўрсатган коллектив — Курмонғози номидаги қозоқ давлат халқ чолғу асбоблари оркестри;

Республикага хизмат кўрсатган коллектив — «Қозоқ СССР давлат ашула ва рақс ансамбли»;

Республикага хизмат кўрсатган коллектив — Қозоқ давлат хор капелласи;

Қозоғистон ССР давлат симфоник оркестри;

Қозоғистон ССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттиришлар давлат комитетининг камерли оркестри;

Республика уйғур музикали-драма театри;

Республика корейс музикали-драма театри;

«Гульдер» республика ёшлар эстрада ансамбли;

«Молодой балет Алма-Ати» хореографик ансамбли;

«Қозоқфильм» киностудияси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1971 йил, 6 октябрь. Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетида

ТАДБИРЛАР МАЪҚУЛЛАНДИ

Республика халқ контроли комитети Бухоро область Свердлов районидаги Ленин номли колхоз халқ контроли группасининг пахта нобудгарчилигига қарши кураш юзасидан ишлаб чиққан тадбирларини маъқуллади. Қорақалпоғистон АССР халқ контроли комитетига, область ва район халқ контроли комитетларига бу қимматли ташаббусни қўллаб-қувватлаш, халқ контроли группалари ва постларида пахта йиғим-терими, уни ташиш ва сақлашда нобудгарчиликка қарши кураш ишига ҳамма назоратчиларнинг актив иштирокини таъминлаш юзасидан қўшимча тадбирларни белгилаш ва амалга ошириш юклатилди.

Халқ назоратчиларининг бу соҳада қилаётган ишларини кенг ёритиб бориш тавсия қилинди.

Ғалаба ТЕЛЕГРАММАЛАРИ

ТАШАББУСКОР ХЎЖАЛИК МАРРАГА ЕТДИ

РОМИТАН районидаги Ҳамро Саидов директорлик қилаётган машъал хўжалик — «Октябрь 50 йиллиги» совхози Бухоро областида биринчи бўлиб маррага етди. Совхоз пахтакорлари давлатга 8.500 тонна дурдона армуғон этиб, йиллик планни муддатидан илгари бажардилар. Машина терими топшириғи 102 процент адо этилди, ёки ялпи ҳосилнинг 3500 тоннаси «зангори кема»ларда йиғиб олинди. 40 пахтачилик бригадасидан ҳозирдаёқ 32 таси ғалаба рапортига имзо чекди, қолганлар планни бажариш арафасида турибди.

Шу кунларда совхоз далаларида 58 та терим машинаси узлуксиз ишлаб турибди. Совхоз пахтакорлари ички имкониятларини ҳисобга олиб, она-Ватанга яна 3,500 тонна пахта армуғон этиш, ялпи пахтани 12 минг тоннага етказиш ҳақида оширилган мажбурият қабул қилдилар.

ҚЎШИМЧА МАЖБУРИЯТ

Улуғ Октябрнинг 54 йиллиги байрамини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа байроғини баланд кўтарган Андижон область Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхози давлатга пахта сотиш планини муддатидан илгари бажарди. Мавжуд 865 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 27 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Давлат омборига топширилган 2331 тонна пахтанинг ҳаммаси биринчи сортларга қабул қилинди.

Колхоз аъзолари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, қўшимча равишда яна 1130 тонна пахта топшириш ва шу йўл билан ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилдорликни 40 центнерга етказишга қарор қилдилар.

ҚОРАКЎЛЧИЛИКНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

ҚОРАКЎЛЧИЛИККА БАҒИШЛАНГАН РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКАДАГИ БАРЧА ҚОРАКЎЛЧИЛАРГА

МУРОЖААТИ

Бу йил халқимиз тарихига коммунистик қурилишнинг тўққизинчи беш йилликка мўлжалланган муфассал программасини белгилаб берган Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг тарихий XXIV съезди йили бўлиб кирди.

Съезднинг халқ хўжалигини ривожлантириш беш йиллик планига доир Директиваларида қишлоқ меҳнаткашлари олдига катта ва масъулиятли вазифалар қўйилган. Партия 1971—1975 йилларда ҳар бир хўжаликда озуқа базасини мустаҳкамлаш, чорва зотини яхшилаш ва унинг туёғини кўпайтириш билан бирга маҳсулдорлигини ошириш соҳасида самарали тадбирлар системасини амалга ошириш асосида чорвачиликни янада ривожлантиришни таъминлаш зарурлигини таъкидламоқда.

Қоракўлчилик — республика чорвачилигининг асосий тармоғидир. Қоракўлчилар партия билан ҳукуматнинг кун сайин қилаётган ғамхўрлигига иш билан жавоб бериб, съезд қарорларини муваффақиятли равишда амалга ошириш учун бошланган социалистик мусобақага актив қўшилиб, янги беш йилликнинг биринчи йилида дуруст кўрсаткичларга эришдилар. Ихтисослаштирилган совхозлар ҳар 100 қоракўл совлиқ ҳисобига 126 тадан, колхозлар эса 120 тадан қўзи олдилар.

Бухоро области совхозлари бундан ҳам катта муваффақиятларга эришдилар. Улар ҳар юз бош совлиқдан 136 тадан қўзи олдилар. Сирдарё области совхозлари юз бош совлиқдан олинаётган қўзини 128 тага етказдилар. Республиканинг илғор хўжаликлари юксак кўрсаткичларга эришдилар. Бухоро областидаги «Октябрь 40 йиллиги» совхози ҳар 100 бош совлиқдан 157 та, Сирдарё областидаги Ильич номли совхоз 156 та, «Конимех» давлат наслчилик хўжалиги 153 қўзи олди.

Республика қоракўлчилари давлатга қоракўл тери сотиш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар.

Энди янги беш йилликнинг иккинчи йилида қўйчиликни ривожлантириш учун мустаҳкам замин яратиш пайти келди. Бир қанча районларда об-ҳаво шароитлари қоракўлчиликни ривожлантириш учун ноқулай келганлигига қарамасдан, шу соҳанинг мутахассислари ва чўпонлар совлиқларни урчитиш кампаниясини ўтказишга ва чорва қишловига намунали тайёргарлик кўрдилар.

Бу кампанияни муваффақиятли ўтказишда совлиқларни яхши тайёрлаш энг муҳим ишдир. Бунинг учун ориқ совлиқларни зўр бериб семиртиришни ташкил этиш, уларни табиий ўтлоқларда ҳайдаб боқиш учун мавжуд ҳамма имкониятлардан ҳам фойдаланиш зарур. Бу соҳада қўйларни тунда боқиш, қудуқлардан йироқдаги яйлов участкаларидан фойдаланиш усулларини кенг кўламда қўллаш катта роль ўйнайди.

Совлиқларнинг қисир қолишига йўл қўймасликда уларни сунъий урчитишдан кенг фойдаланиш ҳал қилувчи аҳамиятга эга. Шу мақсадда сунъий урчитиш пунктларини дарҳол шай ҳолатга келтириш, ем-хашак ташиб олиш лозим.

Бу сафарги қийин йил шароитларида хўжаликларнинг раҳбарлари, чўпонларнинг бригадалари ва мутахассислар қўйларни сунъий урчитиш билан шуғулланувчи ҳар бир пунктнинг ишини қаттиқ контроль остига олишлари керак.

Сунъий урчитишни яхши ташкил этиш, энг яхши зотдор қўчқорларни зоотехника жиҳатидан тўғри танлаб олиб, улардан самарали фойдаланиш наслчилик ишининг асосидир, қоракўл қўйлар наслини такомиллаштиришнинг, қоракўл сифатини ошириш ва унинг энг қимматли турларини етиштиришни кўпайтиришнинг гаровидир.

Совет биология фани СЖК деб аталган гормонли стимуляторлардан фойдаланиш йўли билан совлиқлардан насл олишни кўпайтиришнинг кучли воситасини бизнинг қўлимизга берди. Шу доридан моҳирлик билан фойдаланиш қоракўлчиликнинг самарадорлигини анча оширишга ёрдам беради.

Аммо бу воситани суиистеъмол қилиш, ундан нотўғри фойдаланиш ҳаёт қобилияти яхши бўлмаган, терисининг сифати ёмон қўзиларни кўплаб олишга сабаб бўлади, қоракўлчиликни ривожлантиришга катта зарар етказади.

Ҳар қандай ишнинг муваффақияти кадрларнинг малакасига, уларга колхоз ва совхоз раҳбарларининг қандай ғамхўрлик қилишига боғлиқ. Сунъий урчитиш пунктларида ишлайдиган ва олис яйловлардаги отарларда қишлайдиган кишилар тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилиш керак. Уларни озиқ-овқат маҳсулотлари, ёқилғи, иссиқ кийим-кечак, радиоприёмниклар ва энг зарур бошқа буюмлар билан таъминлаш, чўпонларнинг бригадаларини тўлдириш, фермалар билан узлуксиз алоқа ўрнатиш зарур.

Келгуси йилда қоракўлчилик соҳасида эришиладиган муваффақиятларнинг заминини ҳозирдан яратиб қўймоқ керак. Ҳар бир кунни ғанимат билиб, ҳар бир отардаги қўйлар қишлайдиган жойларни ҳозирнинг ўзидаёқ белгилаш, дағал ва концентрат озуқани ташиб олишга киришиш, эски бостирмалар, қўтонлар ва қўйхоналарни, қудуқлар ва сувлоқларни ремонтдан чиқариш ва янгиларини қуриш лозим.

Ҳар бир чорвадор, ҳар бир чўпон ем-хашакни тежаб-тергаб, эҳтиёт қилиб ишлатиши, унинг талон-торож қилинишига йўл қўймаслиги, хашакни қўйларга фақат майдалаб ва ейишга осон қилиб бериши керак. Яйловлардан, озуқадан ва сувлоқдан омилкорлик билан фойдаланиб, қўйлар қишловини кўнгилдагидек ўтказиш зарур.

Биз КПСС Марказий Комитетининг «Социалистик мусобақани ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисида»ги қарорини ўз ишимизга асос қилиб олиб, қоракўлчиликни ривожлантиришда юксак кўрсаткичларга эришиш учун чўпонларнинг бригадалари, фермалар, бўлимлар, колхозлар ва совхозлар ўртасида мусобақани авж олдиришимиз лозим. Одамларни меҳнатга ва жамоат мулкига коммунистик муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашни кучайтириш, колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг ташаббускорлигини янада ривожлантириш, ишлаб чиқариш ва жамоат активлигини ошириш учун ана шу қудратли омилдан фойдаланиш керак. Меҳнатдаги муваффақиятларимизнинг гарови, Ватан олдидаги бурчимиз бажарилишининг гарови ана шулардан иборат.

МУРОЖААТ ҚОРАКЎЛЧИЛИККА БАҒИШЛАНИБ БУХОРОДА ЎТКАЗИЛГАН РЕСПУБЛИКА КЕНГАШИДА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

4.400.000 ТОННА УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 6 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Машинада бир кунда	Машинада мавсум бошидан
Сирдарё	3,42	84,55	4,36	100,52
Тошкент	2,68	77,98	2,89	76,70
Андижон	2,49	74,01	2,97	54,80
Қашқадарё	1,46	73,36	1,24	46,74
Сурхондарё	1,72	72,25	1,85	66,74
Наманган	2,72	69,20	3,89	61,46
Бухоро	2,23	64,92	3,40	68,41
Самарқанд	2,82	60,95	4,00	59,87
Фарғона	2,41	57,60	3,03	41,16
Хоразм	3,10	47,37	2,49	24,41
ҚҚ АССР	3,07	43,19	3,02	28,56
Республика бўйича:	2,57	66,16	3,12	60,47

Шу жумладан ингичка толали пахта:

Сурхондарё	бир кунда	1,73	мавсум бошидан	61,33
Бухоро	бир кунда	2,12	мавсум бошидан	48,34
Қашқадарё	бир кунда	2,38	мавсум бошидан	48,11
Республика бўйича:	бир кунда	2,17	мавсум бошидан	64,61

ШОЛИ—ДАВЛАТГА

Республикамиз областларида шоли тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 6 октябрга бўлган маълумот

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — план (тонна ҳисобида); учинчи стун — жами тайёрланган шоли (тонна ҳисобида); тўртинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Хоразм	19.500	5.478	28,1
Андижон	5.000	1.011	20,2
ҚҚ АССР	54.000	6.995	12,9
Сирдарё	13.970	1.497	10,8
Фарғона	3.000	256	8,5
Наманган	4.000	269	6,7
Тошкент	20.300	1.320	6,5
Сурхондарё	6.800	298	4,4
Самарқанд	2.300	48	2,1
Республика бўйича:	128.870	17.172	13,3

Ҳурмат тахтаси

Давлатга пахта сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар республика «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

Жиззах райони — (район партия комитетининг секретари **Э. Исломов**, район ижроия комитетининг раиси **А. Нормуродов**, район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Э. Носиров**, «Ўзсельхозтехника» район бирлашмасининг бошқарувчиси **Ю. Воронцов**, район сув хўжалик бошқармасининг бошлиғи **Ж. Бўриев**, район комсомол комитетининг секретари **Т. Аҳмедов** ўртоқлар).

Дўстлик райони — (район партия комитетининг секретари **Р. Ҳусанов**, район ижроия комитетининг раиси **Б. Нахипов**, район комсомол комитетининг секретари **М. Раҳимов** ўртоқлар).

СОВЕТ—ВЬЕТНАМ МУЗОКАРАЛАРИ

ХАНОЙ, 5 октябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун Вьетнам Демократик Республикаси пойтахтидаги президент саройида Совет—Вьетнам музокаралари тугалланди.

Музокараларда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, Совет партия-ҳукумат делегацияси составига кирувчи бошқа партия ва давлат арбоблари қатнашдилар.

Вьетнам томонидан музокараларда Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ле Зуан, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ВДР ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ва Вьетнам Демократик Республикасининг бошқа раҳбарлари иштирок этдилар.

Музокаралар КПСС билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси, СССР ва ВДР ҳукуматлари ўртасидаги муносабатларга хос қардошлик руҳида ўтди. Музокаралар муҳокама қилинган ҳамма масалалар юзасидан томонларнинг тўла якдиллиги ва ҳамжиҳатлигини яна тасдиқлади.

СОВЕТ—ЖАЗОИР МУЗОКАРАЛАРИ

ЖАЗОИР, 6 октябрь. (ТАСС махсус мухбири). Кеча куннинг иккинчи ярмида СССР Министрлар Совети Раиси А. Н. Косигин билан Жазоир Халқ Демократик Республикаси Революцион Кенгашининг Раиси Министрлар Советининг Раиси Ҳуари Бумиддин ўртасидаги музокаралар давом эттирилди. Музокаралар икки мамлакат — Совет Иттифоқи билан Жазоир Халқ Демократик Республикаси ўртасидаги муносабатларнинг дўстлик характерини акс эттирувчи кенг ҳамжиҳатлик вазиятида ўтмоқда.

Халқаро проблемаларни муҳокама қилиш билан бирга СССР билан Жазоир Халқ Демократик Республикаси ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш масалалари устида ҳам фикрлашиб олинди.

ДЎСТОНА ВАЗИЯТДА

ЖАЗОИР, 6 октябрь. Жазоир Халқ Демократик Республикаси Революцион Кенгашининг Раиси, Министрлар Совети Раиси Ҳуари Бумиддин кеча кечқурун халқ саройида СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин шарафига тушлик зиёфат берди.

Зиёфатда А. Н. Косигин билан бирга ҳамроҳ бўлиб келган расмий кишилар, шунингдек СССРнинг ЖХДРдаги элчиси С. С. Грузинов ҳам бўлди.

Зиёфатда Жазоир томонидан Революцион кенгаш аъзолари, министрлар, миллий халқ армиясининг олий қўмондон ҳайъати, жамоат арбоблари ҳозир бўлишди.

Меҳмонлар орасида ЖХДРдаги дипломатик ваколатхоналарининг ходимлари ҳам бор эди.

Дўстона вазиятда ўтган зиёфат чоғида Х. Бумиддин билан А. Н. Косигин нутқ сўзладилар.

(Зиёфатнинг батафсил тафсилоти газетанинг навбатдаги сонида босилади).

ТЕЛЕФОНДА: «СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» ПАХТА ШТАБИГА ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

БЕКОБОД

«Победа» колхози биринчилар қаторида маррага етди. Давлатга 3160 тонна «оқ олтин» сотилиб, йиллик план 25 иш кунида ортиғи билан бажарилди. Шунча пахтанинг 2500 тоннаси машиналарда терилди. Ҳосилнинг 90 проценти биринчи сортларга қабул қилинди.

Шу кунларда мажбурият ҳисобига пахта топширилянти.

АМУДАРЁ

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Ойимхон Камолова раислик қилаётган Крупская номли колхозда уч бригада маррага етди.

Ана шу бригадалар гектар бошига яна 20 центнердан пахта топширамиз, дейишянти.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ

«Ўзбекистон» колхози 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта топшириб, йиллик планни барвақт бажарди. Тайёрлов пунктлари бу хўжаликдан 3000 тонна дурдона қабул қилиб олди. Ҳозиргача «зангори кема»лар бункеридан 1800 тоннадан зиёдроқ «оқ олтин» тўкилди.

С. САЙДАЛИЕВ.

САМИМИЙ УЧРАШУВЛАР

ХАНОЙДАГИ МЕХАНИКА ЗАВОДИДА

ХАНОЙ, 5 октябрь **(ТАСС махсус мухбири).** Бугун Ханойдаги механика заводининг минглаб ишчилари ва хизматчилари КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуровни, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушевни, КПСС Марказий ревизия комиссиясининг аъзоси, СССРнинг Вьетнам Демократик Республикасидаги элчиси И. С. Шчербаковни самимий кутиб олишди. Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг, Вьетнам Демократик Республикасининг машинасозлик ва металлургия министри Дин Дик Тхиен, бошқа вьетнамлик ўртоқлар совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари билан бирга бўлишди.

Корхона директори Нгуен Зуй Биу, завод партия ва касаба союз ташкилотларининг раҳбарлари корхона дарвозаси олдида меҳмонларга пешвоз чиқишди.

Дарвоза олдидан корхона территориясининг ичкарисига олиб борадиган дўстлик хиёбонида совет мутахассислари ўтқазган дарахтлар кўм-кўк бўлиб турибди. Бугун бу ерда барча цехларнинг ишчилари инженерлари ва техниклари тўпланишди. Совет делегацияси шарафига табрик хитоблари янграмоқда.

Меҳмонлар механика-йиғиш цехи томон йўл олдилар, ишлаб чиқариш билан танишдилар, ишчилар билан суҳбатлашдилар. Москвадаги «Красний пролетарий» заводи билан бошланган мусобақа қандай бораётганлигини суриштирдилар.

Байрамлардагидек безатилган цехда Вьетнам — Совет дўстлиги митинги бўлиб ўтди.

Завод директори Нгуен Зуй Биу ишчилар коллективи номидан совет меҳмонларини қизғин табриклади. У Вьетнам Демократик Республикасидаги мана шу энг катта корхонани — Вьетнам машинасозлигининг тўнғичи, Вьетнам Демократик Республикасига СССРнинг қардошлик ёрдами билан қурилган корхоналарнинг бири бўлган мана шу заводни қуришда Совет Иттифоқи катта ва қимматли ёрдам берганлигини айтиб ўтди.

Нгуен Зуй Биу доимий ва самарали ёрдам учун Совет Иттифоқи халқига, Коммунистик партияси ва ҳукуматига кўп минг кишилик коллектив номидан чуқур ташаккур изҳор этди, Москвадаги «Красний пролетарий» заводининг ишчиларига ва Совет Иттифоқининг барча меҳнаткашларига қардошлик саломини ва ишчилар бирдамлиги сўзларини топширишни илтимос қилди.

Митингда ўртоқ К. Т. Мазуров нутқ сўзлади.

Вьетнам халқи, деди ўртоқ Мазуров, совет партия-ҳукумат делегациясини ғоят самимият ва хушнудлик билан кутиб олмоқда. Қаҳрамон Вьетнам диёридаги ҳар бир учрашув, деди у, совет кишилари учун тўлқинлантирувчи ва унутилмас воқеадир. Бу учрашувлар халқларимиз ва партияларимиз ўртасидаги бузилмас дўстлик алоқаларининг ёрқин намунаси бўлмоқда. Бу учрашувлар буюк мақсадларнинг бирлигига асосланган дўстлик ва қардошлик абадий ва бузилмас эканлигини яққол кўрсатиб турибди.

К. Т. Мазуров КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати номидан, Совет Иттифоқининг ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлари номидан завод ишчиларига энг қизғин қардошлик саломини олиб келганлигини айтди ва улар орқали Вьетнам Демократик Республикасининг бутун шонли ишчилар синфини табриклади.

Совет кишилари, деди К. Т. Мазуров, Вьетнам ишчиларининг катта жасорат кўрсатаётганлигини яхши биладилар.

Вьетнам халқининг ўз ватанининг эркинлиги ва мустақиллиги учун, Америка империализмига қарши, социалистик қурилиш планларини амалга ошириш учун олиб бораётган курашида ишчилар синфининг ўзи, унинг марксча-ленинча авангарди — Вьетнам Меҳнаткашлар партияси — ташкилотчи ва раҳбар куч бўлиб турибди.

Совет кишилари, деди сўнгра нотиқ, Америка империализмининг ваҳшиёна сиёсатини ҳеч сўзсиз ва қатъиян қоралайдилар, АҚШнинг Ҳинди-Хитой халқларига қарши агрессиясини тўхтатишни талаб қиладилар.

Бизнинг партиямиз, бизнинг мамлакатимиз Вьетнамга нисбатан ўтказаётган сиёсатида улуғ Лениннинг интернационалистик васиятларига ҳар доим амал қилиб келмоқда. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ва Совет ҳукуматининг Ҳинди-Хитойдаги АҚШ агрессиясига нисбатан тутган позицияси КПСС XXIV съездида аниқ белгилаб берилди.

Биз Жанубий Вьетнам Республикаси Мувaққат революцион ҳукуматининг етти моддадан иборат сулҳ таклифларини тўла равишда қувватлаймиз ва бу таклифларни Шарқи-Жанубий Осиёда тинчликка эришмоқ учун яхши конструктив негиз бўлади, деб ҳисоблаймиз.

Биз Вьетнам халқининг Лаос ва Камбоджа ватанпарварларининг Америка қўшинлари Ҳинди-Хитой территориясидан батамом, ҳеч сўзсиз олиб чиқиб кетилсин, Шарқи-Жанубий Осиё халқлари ишига четдан ҳар қандай аралашиш тўхтатилсин деган талабларини қувватламоқдамиз.

АҚШ ва унинг малайлари ўтказаётган агрессия сиёсати оқибат натижада барбод бўлиши муқаррар. Вьетнам халқи Камбоджа ва Лаос халқлари билан ёнма-ён туриб, социализм мамлакатларининг қардошлик ёрдамига таяниб курашни тўла ғалаба билан тугаллашига ишончимиз комил.

Мана шу муқаддас курашда совет кишилари ҳар доим ўзларининг вьетнамлик қардошлари билан бирга бўлдилар ва бирга бўладилар! Совет — Вьетнам дўстлиги мустаҳкам ва бузилмас дўстлик, халқларимиз ўртасидаги бирдамлик муттасил ривожланиб ва мустаҳкамланиб боряпти. Бизчи марксизм-ленинизм ғояларига, социализм ва коммунизм қуриш улуғ мақсадларига муштарак содиқлигимиз, империализмнинг босқинчилик сиёсатига қарши оғишмай курашга бўлган садоқатимиз бирлаштириб турибди.

Совет халқи, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, деди К. Т. Мазуров, вьетнамлик қардошларимизга нисбатан ўзининг интернационал бурчига ҳар доим содиқ бўлиб келди ва содиқ бўлиб қолади. Бизнинг мамлакатимиз ҳар доим социалистик Вьетнам билан бирга бўлиб келди ва бирга бўлаверади!

К. Т. Мазуров В. И. Лениннинг ҳайкалини Совет Иттифоқи партия-ҳукумат делегацияси номидан завод коллективига эсдалик қилиб топширди.

Сўнгра ўртоқ Фам Ван Донг сўзга чиқди: у ишчиларни президент Хо Ши Мин кўрсатган йўлдан боришга, социалистик ғалабаларни ривожлантириш ва мустаҳкамлаш борасида Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг Вьетнам ишчилар синфи олдига қўяётган вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқ учун қардош Совет Иттифоқининг тажрибаларини ҳар доим ўрганиш ва қўллашга даъват этди.

Фам Ван Донг совет партия-ҳукумат делегациясининг Вьетнам Демократик Республикасига қилган визити Вьетнам Демократик Республикаси билан СССР меҳнаткашлари ўртасида дўстлик ва ҳамкорликни янада ривожлантирмоқ учун катта аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди.

БУЗИЛМАС ДЎСТЛИК НАМОЙИШИ

ХАЙФОН, 6 октябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бошчилигида дўстона визит билан Вьетнам Демократик Республикасида меҳмон бўлиб турган Совет партия-ҳукумат делегацияси бугун Хайфонга келди. Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг бош министри Фам Ван Донг ва бошқа вьетнамлик ўртоқлар ҳам Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар билан бирга ВДРнинг мана шу жуда катта порт шаҳрига келишди.

СССР ва ВДРнинг давлат байроқлари билан безатилган Хайфон аэродромида совет делегацияси тантанали кутиб олинди. Шаҳар томон олиб борадиган кўп километрли йўл бўйида Хайфон меҳнаткашлари қардош Совет Иттифоқи вакилларини қизғин табриклаб турдилар.

Делегация портни айланиб чиқди, қардош Вьетнам халқига юклар олиб келган совет кемаларидан бири бўлмиш «Мединь» кемасида бўлди.

ХАНОЙ, 6 октябрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Совет Иттифоқининг ёрдамида Вьетнам Демократик Республикасида қурилаётган энг катта Тхакба гидроэлектр станциясининг биринчи навбатини кеча тантанали очиш маросими бўлди.

Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари — КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. Н. Новиков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР Министрлар Совети ташқи иқтисодий алоқалар давлат комитетининг раиси С. А. Скачков, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Вьетнам Демократик Республикаси бош министрининг ўринбосари Ле Тхань Нги, ВДРнинг қурилиш министри Буй Куанг Тао ва бошқа вьетнамлик ўртоқлар билан бирга Тхакбадаги маросимда қатнашиш учун келдилар.

Меҳмонлар гидроэлектр станцияни бошқариш пультини кўриб чиқдилар ва биринчи агрегат олдидаги кизил лентани қирқдилар.

Тхакба гидроэлектр станцияси яқинда саноатга биринчи ток берди. Минг-минглаб қурувчилар мана шу меҳнат ғалабасини нишонлаш учун тўпланган митинг Вьетнам — Совет дўстлигининг ёрқин намойишига айланди.

ВДР қурилиш министри Буй Куанг Тао минбарга чиқади. Совет мутахассисларининг муносиб ҳиссаси, дейди у, қурилишда муваффақият қозонишга имкон берган муҳим омил бўлди. Совет мутахассисларининг тавсиялари ва тажрибалари ишлар графигини бажаришни тезлаштиришга, қурилаётган иншоотларнинг сифатини яхшилашга ёрдам берди. Совет мутахассислари қийинчиликлардан қўрқмай, деди министр, объектларда кечаю кундуз тинмай ишладилар, қурилиш-монтаж ишларини бажаришда Вьетнам ишчиларига астойдил ёрдам бериб келдилар. Министр бундай актив ёрдам учун совет мутахассисларига самимий ташаккур изҳор этди.

Митингга тўпланганлар В. Н. Новиков нутқини қизғин кутиб олишди: Сизлар электр станция ва бошқа корхоналар қуриб ўзингизнинг фидокорона меҳнатингиз билан бўлажак Вьетнамнинг иқтисодий пойдеворини бунёд қилмоқдасиз. Ривожланган индустриал ва аграр давлат бўлган Вьетнам Ҳинди-Хитой халқларига яхши ўрнак кўрсатади. В. Н. Новиков ишонч билдириб айтдики, Вьетнам халқи марксча-ленинча партия раҳбарлигида улуғ Хо Ши Миннинг васиятларини бажариб душманни батамом тор-мор келтирибгина қолмасдан, шу билан бирга, ўз ерида қисқа тарихий муддат ичида социализмнинг улуғвор биносини ҳам қуриб битказади.

В. Н. Новиков Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилаётган бу гидроэлектр станция ҳар иккала мамлакатнинг мустаҳкам ҳамкорлигини кўрсатувчи намуна бўлганлигини уқтириб ўтди.

В. Н. Новиков Владимир Ильич Лениннинг портретини митинг қатнашчиларининг гулдурос қарсаклари остида гидроэлектр станция коллективига совет партия-ҳукумат делегацияси номидан тортиқ қилди.

ЗАФАР САТРЛАРИ

ГУЛИСТОН, («Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири В. Жалилов хабар қилади). Область соҳибкорлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Сабзавот ва полиз маҳсулотлари ҳамда мева тайёрлаш йиллик планлари ошириб бажарилди. Давлатга 21930 тонна ўрнига 22000 тонна сабзавот, 62700 тонна ўрнига 135600 тонна полиз маҳсулотлари, 3596 тонна ўрнига 3598 тонна мева топширилди. Область соҳибкорлари яна 3000 тонна сабзавот, 5000 тонна полиз маҳсулотлари ва 100 тонна мева топшириш мажбуриятини олдилар.

Шунингдек, область матлубот жамияти кооперацияси тармоқлари узум тайёрлаш йиллик планини 211 процент бажардилар. Сабзавот ва полиз маҳсулотлари, мева ва узум тайёрлаш давом этмоқда.

МАҲСУЛОТ МЎЛ

Косон районидаги Энгельс номли колхоз давлатга сабзавот топшириш йиллик планини бажарди. Пландаги 180 тонна ўрнига 190 тонна сабзавот етказиб берилди. Шунингдек, «Косон», Ленин номли совхозлар ҳам давлатга полиз маҳсулотлари етказиб бериш йиллик планини адо этдилар. Давлатга сабзавот ва полиз маҳсулотлари топшириш давом этяпти.

Н. АМИРОВ,
Косон район партия комитетининг бўлим мудири.

Чили Социалистик партияси делегацияси Ўзбекистонда

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган Чили Социалистик партиясининг делегацияси Ўзбекистонда бир неча кун бўлди. Чили Социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий комиссиясининг аъзоси, Чили Социалистик партияси Марказий Комитетининг пропаганда бўйича секретари Эрнан Колома бошчилигидаги делегация Тошкент, Самарқанд ва Олмалиқдаги бир қанча корхоналар ҳамда муассасалар партия ташкилотларининг иш тажрибаси билан танишди.

Чили Социалистик партиясининг вакиллари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Г. Анисимкин билан суҳбатлашди.

6 октябрда меҳмонлар Тошкентдан Ленинградга жўнаб кетдилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОНДА ҚОЗОҚ АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

ҚАРДОШЛИК ҚЎШИҚЛАРИНИНГ САДОЛАРИ

САМАРҚАНД. Қозоғистон адабиёти ва санъати декадасининг қатнашчилари 5 октябрда республиканинг ҳамма томонларидан бу ерга тўпланишди. Уларнинг мамлакатимиз халқлари қардошлиги ва бузилмас дўстлигини тараннум қилувчи қўшиқлари, музикаси, шеърлари, қалб сўзлари Хоразм пахтакорлари ва Орол балиқчилари ҳузурида, Ҳисор чорвадорлари ва Мирзачўл забткорлари ҳузурида янгради. Энди Қозоғистон вакилларини қадимий шаҳар кутиб олди. Уларнинг шарафига карнай-сурнайлар чалинди, даста-даста гуллар тутилди. Кўчалар ва майдонларда СССР ва қардош республикаларнинг давлат байроқларига, рус, қозоқ ва ўзбек тилларидаги транспарантлар ва шиорларга кўзингиз тушади.

Байрамлардагидек безатилган Самарқанд опера ва балет театрида дўстлик кечаси бўлиб ўтди. Театр залига Самарқанд саноат корхоналарининг вакиллари, олимлар, студентлар, теварак-атрофдаги колхоз ва совхозларнинг дала меҳнатчилари тўпланишди.

ҚОЗОҒИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ ҚАТНАШЧИЛАРИНИНГ ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

Кечани Самарқанд шаҳар партия комитетининг биринчи секретари М. Н. Хайитов очди.

Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари С. Усмонов область меҳнаткашлари номидан декада қатнашчиларини табриклади, уларга янгидан-янги ижодий муваффақиятлар тилади.

Сўз Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. Н. Имашевга берилади. У шодиёна кутиб олганликлари учун мажлис аҳлига миннатдорчилик билдиради, қозоқ санъати билан ўзбек санъатининг яқин ва самарали алоқалари тўғрисида, қардош республикалар ижодкор зиёлилари ўртасида кенгайиб бораётган ҳамкорлик ҳақида гапиради.

Самарқанд педагогика институтининг студенти Д. Акбарова, локомотив депосининг машинисти В. Кириллов, олим Н. Шукуров биргаликда коммунистик жамият қураётган совет халқларининг бузилмас дўстлиги ҳақида, жонажон Коммунистик партиямиз изчиллик билан амалга ошираётган ленинча миллий сиёсатга садоқат ҳақида сўзладилар.

Қозоқ шоирлари Қ. Мурзалиев билан Ленин комсомоли мукофотининг лауреати Ў. Сулаймонов ўқиган шеърларнинг кўп сатрлари декада кунлари юзага келган. Бу шеърлар улуғ, кўп миллатли Ватанимиз гўзаллиги ва бойликларини, мамлакат халқларининг бирлигини, уларнинг янги ҳаётини Октябрнинг порлоқ қуёши ёритиб турганлигини куйлайди.

Дўстлик кечасида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Қозоғистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари К. Билолов, Қозоғистон Компартияси Марказий Комитети маданият бўлимининг мудири М. И. Есеналиев, Қозоғистон ССР маданият министри М. Бозорбоев, Қозоғистон ижодий союзларининг раҳбарлари ҳозир бўлдилар.

Кеча охирида декада қатнашчилари қўйиб берган катта концерт Самарқанд меҳнаткашларига тортиқ қилинган гўзал совға бўлди. Кўҳна Самарқанд қозоқ санъатининг бунча кўп юлдузларини илгари ҳеч қачон кўрмаган эди. СССР халқ артистлари Ермек Серкебоев, Бибигул Тўлегенова, Роза Жаманова, Роза Багланова, машҳур қўшиқчи ака-укалар Ришод ва Муслим Абдуллинлар ва бошқа кўп қўшиқчилар, раққосалар, музикачилар ўзларининг юксак маҳоратларини, дилрабо санъатларини намойиш қилдилар. Концерт программасининг ҳар бир номери, қардош республика намояндаларининг ҳар бир чиқиши қизғин қарсаклар билан кутиб олинганлигининг боиси ҳам ана шу.

Ю. ЮДИН,
(ЎзТАГ мухбири).

Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадаси давом этмоқда. Суратда: «Қозоқфильм» студиясининг постановкачи режиссери Султон Ходжиков мухлисларга дастхат ёзиб бермоқда.

И. Глауберзон фотоси.

ТАБРИК

ОЙБЕК

Ойбек бу шеърни яқин дўсти Мухтор Авезов уйида, унинг 60 йиллик тўйида дастурхон узра айтган.

Мухтор оғой, дўстим, сенга саломим,
Қутлуғ бўлсин зўр байраминг, ижодинг!
Олтмиш дафъа айланибсен қуёшдан,
Қуёш каби серҳосилдир ижодинг.
Зулмат ютган қозоқ халқи кўкидан
Чақмоқ каби ёриб ўтди мард Обой.
Халқ ҳасратин, халқ орзусин ташиди
Шоирликда, оқилликда зўр бобой.
Сен яратдинг улуғ Обой достонин,
Янграб кетди дунё бўйлаб халқларга,
Севиб ўқир қирғиз, ўзбек, рус — барча,
Нур ва қўшиқ сендан оқар қалбларга.
Минг дафъалар айланавер қуёшдан,
Қуёш каби мангу бўлсин илҳоминг.
Ватанимиз узрэ машъал, нур каби,
Тўла дарё каби оқсин ижодинг.

1957 йил 30 сентябрь,
Олмаота.

ЭСИНГДАМИ?

НАЗАРМАТ

Эсингдами, Жубан, уруш йиллари
Йигит эдик, жангчи эдик, навқирон.
Эсингдами, нотинч Сожнинг еллари,
Сочин юлиб, хазон шопирган ўрмон.
Гоҳи қалам, гоҳи қурол қўлдаю,
Мардлар билан бирга кирардик жангга.
Жангдан чиқиб, кўзларимиз йўлдаю,
Қофияни улар эдик оҳангга.
Меҳримиз бир, қаҳримиз бир, бир мавзу:
«Тўпчи», «Ҳужум», «Ботир», «Она Ватанга».
«Оҳ!» дер эдик жангчи йиқилса ерга,
Чопар эдик мардлар ўтса олдинга.
Дўстим Жубан, эсингдами Майданек,
Ёв куйдирган ҳадсиз гуноҳсиз танлар.
Гар эсласак жангни, туролмаймиз тек,
Уйимизда пайдо бўлар гулханлар.
Кўп қон оқди зафар куни етгунча,
Тўрт йил кутди уни нотинч бу жаҳон.
Кўп йил керак ҳали у дард кетгунча,
Қаердадир ҳали тўкилмоқда қон.
Дўстим Жубан, меҳмонимсан уйимда,
Жанг йиллари беҳос келар хотирга.
Қалб созимиз янграр тинчлик куйида,
Лекин дард ҳам гоҳ чўкаркан сатрга.
Дўстим Жубан, кел куйлайлик, бирга биз,
Эл дилига оқсин ирмоқдек равон.
Таъзим айлаб, мардлар ётган ерга биз,
Қалам тутиб қўлда, бўлайлик посбон.

ЯНГРОҚ КУЙЛАР

...Куй янгради. Декада қатнашчиларини олқишлаётган томошабинлар бирданига сеҳрланиб қўйилгандек сукут ичида қолишди. Ҳамманинг кўзи саҳнада. Курмонғозининг «Балбраун» куйи ижро этилмоқда. Гоҳ тўлқинли, гоҳ майин, гоҳ баравж музика садоси ўтирганларни бир зумда ром қилиб олди давомли қарсаклар ижрочиларни қайта-қайта саҳнага чорлайди. Яна Қурмонғозининг «Адай», «Кишкинтой» каби асарлари ижро этилади. Тошкентдаги Округ офицерлар уйининг зали жарангли куй, қўшиқлар билан ороланиб кетди. Бу ерда талантли коллективнинг концерти мароқли бошланди.

Эл орасида ўзининг ажойиб қўшиқ ва куйлари билан танилган Қурмонғози Сағирбоев қозоқ халқининг қаҳрамонлигини, ажойиб бунёдкорлик ишларини куйлаган санъаткор эди. У ижод этган ҳар бир шўх ва ўйноқи куй, қўшиқ қозоқ халқининг орзу умидларини тараннум этган.

1934 йилда композитор Аҳмед Жубанов томонидан ташкил этилган халқ чолғу асбоблари оркестрига ана шу машҳур ижодкор номи қўйилган.

Халқ миллий асбоблари қўбиз ва дўмбрада ижро этилган куй кишиларни хаёлга чўмдиради, ҳаяжонга солади Республика халқ артистлари Қали Жантмуов, Рустем Омаров, Қозоғистонда хизмат кўрсатган артистлар Абдуталип Исмағулов, Алмажон Шагировлар коллективнинг энг талантли, уста санъаткорларидир.

Қурмонғози номидаги Қозоғистон давлат халқ чолғу асбоблари оркестри Бухарестда ўтказилган тўртинчи жаҳон фестивали лауреати ҳамда республикада хизмат кўрсатган коллектив унвонларига муяссар бўлган.

Яна куй янгради. Куйга қўшиқ уланди. СССР халқ артисти Ермек Серкебоев, Қозоғистон ССР халқ артисти Гарифулла Қурмонғалиевларнинг қувноқ қўшиқлари томошабинлар томонидан қизғин қарсаклар билан қарши олинди.

М. РАШИДОВА.

ҲАЁТИЙ ҚИССАЛАР

Қозоқ адабиёти ҳақида ўйлаганда, биринчи галда, унинг прозаси эришган улкан ютуқлар эсга келади. Бундай етукликка кўтарилишнинг ўз омиллари бор. Қозоқ ёзувчилари мавжуд адабий анъаналар заминида мустаҳкам турганлари ҳолда, рус адабиётидаги, қардош халқлар ва жаҳон адабиётидаги энг яхши анъаналардан ижодий ўрганиб, ўз овози, бўёғи ва қудратига эга бўлган қозоқ прозасини яратмоқдалар. Қозоқ прозаси ривожига баракали ҳисса қўшаётган ёзувчилардан бири Анвар Олимжоновдир.

Анвар Олимжонов ижодида унинг «Ўтрор ёдгорлиги» романи кескин бурилиш ясади. Бу роман 1970 йили Москвадаги «Молодая гвардия» нашриётида босилиб, тез орада бутуниттифоқ китобхонлари қўлига етиб борди. Муҳими шундаки, тўртта повестдан ташкил топган бу романнинг учта қисми, яъни уч повесть юксак мукофот билан тақдирланди. Романнинг биринчи китоби бўлмиш «Карвон қуёш сари бормоқда» повести Қозоғистон Ленин комсомоли мукофоти, иккинчиси — «Кўк тоғлар» эса республика Давлат мукофоти учинчиси — «Ўтрор ёдгорлиги» повести Жавоҳарлаъл Неру номидаги мукофот билан тақдирланди. Тўртинчи китоби «Қорашунқор кўприги» деб номланган бўлиб, бу ҳам қозоқ танқидчилари томонидан юқори баҳоланди.

Анвар Олимжонов повестларининг бу қадар юқори баҳоланишининг сири нимада экан? Бизнингча, ёзувчининг қозоқ ҳаётининг бошқа ёзувчилар қаламга олмаган томонини бадиий таҳлил қилиши ва уни ўзига хос равишда ҳаққоний ёритиб беришидир

Анвар Олимжонов ўзи чуқур билган, қаттиқ завқлантирган, унга жўшкин илҳом берган воқеа ва одамлар тўғрисида ҳикоя қилади. Унинг қаҳрамонлари жуда жонли, ҳаётда бордек. Ёзувчининг «Карвон қуёш сари бормоқда» повестидаги воқеа бўлиб ўтган жой ва қаҳрамонларнинг ҳаёт йўли билан Анвар Олимжоновнинг туғилиб ўсган макони, айниқса унинг қаҳрамонлари бўлмиш Асқар, Жўмард, Анаш билан ёзувчи шахси ўртасидаги яқинликни эътиборга олсак, ҳақиқатан ҳам ёзувчи ўзи шахсан билган ва кузатган, қисман иштирок этган воқелик тўғрисида ҳикоя қилиб берганига ишонч ҳосил қилиш мумкин.

Биринчи китоб қозоқ халқининг Улуғ Ватан урушидан кейинги дастлабки кунлари ва йиллари ҳақида ҳикоя қилади. Ёзувчи қозоқ овулидаги оғир ҳаёт, қийинчиликлар тўғрисида рўй-рост ёзади. Китобхон хўжаликдаги танглики ҳам, чўпонлар турмушидаги оғир яшаш шароити, ўқиш билан боғлиқ қийинчиликларни ҳам, халқ тақдири билан куйиб-ёнган коммунистларни ҳам, шахсга сиғиниш иллатининг зарарли оқибатларини ҳам ҳаққоний тасвир этади.

Жўмард халқнинг ўтмишини ўрганиш, бу халқнинг ўтроқ ҳаёт кечиргани, ажойиб шаҳарлар барпо этгани, ўтмишда юксак маданияти ва ҳунармандчилиги бўлганини исботлаш романтикаси билан нафас олади. Ёзувчи шу икки қаҳрамонининг тақдири, ҳаёт йўли ва идеалида ҳам ўзининг тарих билан ҳозирги кунни бирга ўрганиш керак, деган ниятини ўтказади.

Ёзувчи ўз қаҳрамонларини ўсувчи, улғаювчи, шаклланиб, тобланиб, вояга етувчи одамлар сифатида кўрсатади. «Кўк тоғлар» қиссасининг марказида Анаш туради. Ёзувчи бир тасодиф туфайли Кўк тоғ орқасига — Синьцзян вилоятига ўтиб қолган Анаш тақдири орқали у ердаги қозоқларнинг ҳаётини, гоминданчиларга қарши олиб борган курашини ёритади, тақдири Шолоховнинг Григорий Мелеховини эслатувчи сарқарда Муқон жасоратини акс эттиради.

Анвар Олимжонов кейинги учта қиссасида бир-бирига ўхшаш баён йўлини қўллайди. Асарнинг асосий қаҳрамонларининг ҳозирги ҳаётини ўзи бевосита тасвирлайди, уларнинг шу давргача босиб келган йўлини эса қаҳрамонларнинг ўзларига ҳикоя қилдиради. Қиссаларда тарих билан ҳозирги замон доим кесишиб, ўрин алмашиб туради.

Биринчи ва иккинчи қиссаларда характерининг кўп томони гавдаланиб келган Жўмард учинчи қиссада — «Ўтрор ёдгорлиги»да тарихий ўтмишни ёритувчи воситага айланади. Ёзувчи аввалги қиссаларда Жўмардни хаёлпараст ва фантазияси кенг одам сифатида гавдалантирганди. «Ўтрор ёдгорлиги» қиссасида тарихчи, археолог олим Жўмарднинг хаёл парвози воситасида Бобирнинг неварaси Акбар шоҳ давридаги Ҳиндистон ҳаётини ёритади. Ҳиндистон бўйлаб сафар қилаётган Жўмард ўша Акбар шоҳ юрган тарихий йўллардан юриб, узоқ ўтмишни хаёлан тиклайди. Жўмард Акбар шоҳнинг аввал қатор прогрессив ишлар қилиб, улуғ мўғул империясининг шон-шуҳратини оширишга қўшган муҳим ҳиссасини, кейин унинг нотўғри йўлдан бориб, инқирозга учрашини бир сабоқ тарзида ҳикоя қилади. Шуниси муҳимки, ёзувчи тарихий воқеа ва фактларни замонанинг жуда кўп ва муҳим ижтимоий-сиёсий масалалари билан чамбарчас боғлайди.

«Қорашунқор кўприги» қиссасида Жўмард, Асқарлар ҳам иштирок этади, бироқ асар марказига Қорашунқор тақдири қўйилади. Бу асар ҳам биринчи қисса каби драматизм билан тўла. Қорашунқор ниҳоят мураккаб, оғир ва чигал йўлни босиб ўтади. У ҳалол меҳнаткаш эди, бироқ муллаларнинг «сенинг тоғанг Советларнинг душмани эди. Сени душман сифатида қўлга олишлари мумкин». «Колхоз бўлса, хотинлар ҳам ҳамманики бўлади» деган иғвосига ишониб, Кўк тоғ орқасига кўчиб кетади. Аммо у ерда Муқон сарбозларига қўшилиб, озодлик учун актив курашади. Хотинидан ажрайди, ўғли гоминданчилар билан курашда ҳалок бўлади. Ўттиз йил сартардонликдан кейин, ўз юртига қайтиб келади. Еттисувда сойнинг кўпригини қўриқлаб, шу билан одамларга ёрдам бериб эл қатори яшай бошлайди. Ўз хатоси, адашганини чуқур тушуниб етган Қорашунқор ҳар қандай жазога рози бўлиб, юртига қайтиб келганди. Бу ерда уни жазолашмади, аксинча азиз қилишди. Камгап ва доно чол Қорашунқор кўп жиҳатидан рамзли образ. Ёзувчи маълум маънода унинг тақдирида қозоқ халқининг тақдирини идрок қилади. Қария қозоқларнинг ота-боболари бўлмиш қадимги наймакларнинг муҳри ва қиличини сақлаб қолганди. Уни Жўмардга, яъни етиша олмаган севгилисининг фарзандига топширар экан, шундай дейди:

«— Бу нарсалар қонуний сеникидир, — секин сўзлади чол. Мен жаҳонгашта бўлиб, кўп юрдим. Ватан рамзи ҳар нарсадан азиз. Ватан — қаерда? Қаерда туғилган бўлсанг, қаерда сени одам сифатида ҳурмат қилишса, қаерда сенинг ўтмишингни ва келажагингни ҳурмат билан тилга олишса, ўғлим, ўша ер сенинг Ватанингдир...»

Қозоқ аждодларининг рамзли муҳри ва қиличи ишончли қўлга — қозоқ халқининг Жўмард каби янги авлодининг қўлига ўтади.

Анвар Олимжоновнинг «Ўтрор ёдгорлиги» романи ҳажм жиҳатидан ихчам, аммо мазмуни жуда чуқур. Асар ниҳоятда қизиқарли, таъсирли ва ўқимишли ёзилган. Бу асар Анвар Олимжонов ижодидаги дадил қадам бўлиши билан бирга, қозоқ адабиётининг ҳам, худди шунингдек, совет адабиётининг ҳам муҳим ютуғи ҳисобланади.

Салоҳиддин МАМАЖОНОВ,
Филология фанлари доктори.

БУТУН ҲОСИЛ—БЕШ ЙИЛЛИК ХИРМОНИГА

КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари муваффақиятли бажариш учун курашаётган колхозимиз пахтакорлари фидокорона меҳнат қилиб, социалистик мажбуриятни қоплайдиган даражада мўл ҳосил етиштирдилар.

Колхозимиз аъзолари бу йил 1470 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, давлатга 5100 тонна «оқ олтин» армуғон этишга аҳд қилганлар. Улар ички резерв ва имкониятларни ҳисобга олиб, пахта тайёрлаш йиллик планини 15 октябргача, социалистик мажбуриятни эса 5 ноябргача бажаришга қарор қилдилар. Биз бу масъулиятли вазифани муваффақиятли бажариш ҳар биримизнинг омилкорлигимизга, техника ва ишчи кучларидан оқилона фойдаланишимизга, йиғим-терим ишларини пухта ташкил эта билишимизга боғлиқ эканлигини яхши тушунамиз.

Биз халқ назоратчилари — халқнинг кўз-қулоғимиз, бизга халқнинг бебаҳо бойликлари посбони бўлишдек катта иш топширилган. Биз экономикамизни ривожлантиришда муҳим ўрин тутган «оқ олтин»ни йиғиб-териб олиш ва уни давлатга топширишда нобудгарчиликка сира йўл қўймаслик учун кураш майдонига отландик. Бу соҳада амалий тадбирлар ишлаб чиқдик. Бизнинг бу тадбирларимизни колхоз партия ташкилоти ва правлениеси маъқуллади.

Ирмоқлар туташиб, дарёлар ҳосил бўлгани сингари чаноқларда қолдирилган ҳар бир чигит тонналарни ташкил этади. Пахтани ерга тўкиш, пайҳон қилиш ва эътиборсизлик оқибатида чорва молларига едириш натижасида бўладиган нобудгарчиликни ҳам ҳисобга олсак, колхоз даромадига, колхозчининг шахсий бюджетига катта зарар етган бўлади.

Биз пахта нобудгарчилигининг қандай оқибатларга олиб келишини ўз шароитимизда ҳисоб-китоб қилиб кўрдик. Мутахассисларнинг фикрига қараганда, колхозимизда ҳар гектар майдонда 92 минг туп ғўза бор. Агар унинг ҳар бир тупида бир граммдан пахта қолиб кетса, бир гектарда 92 килограмм ҳосил йўқотилган бўлади. Яна бир мисол: ҳар гектар майдондаги 16,6 минг погон метр жойнинг ҳар бир погон метрида бир граммдан пахта тушириб қолдирилса, 16,6 килограмм ҳосил нобуд қилинган бўлади. Ана шулар ҳисобига колхоз бўйича мавсумда 168 тонна пахта йўқотилиши, хўжалик 70 минг сўмга яқин кам даромад олиши мумкин. Шунинг учун ҳам биз пахта нобудгарчилигига қарши курашни ўзимизнинг жонажон ва фахрли ишимиз деб биламиз.

Биз пахтачилик бригадаларида 18 та контроль постлари тузиб, уларнинг аъзолари зиммасига колхозчилар билан ёнма-ён туриб пахта териш ва терим сифати устидан назорат қилиш ва пахта нобудгарчилигига қарши курашиш вазифаларини юкладик. Йўлларда, далаларда, хирмонларда ва пахта қуритиладиган майдончаларда тўкилган пахтани териб олиш учун «Комсомол прожектори»нинг аъзолари жалб қилинди. Шунингдек, мактаб ўқувчилари ва комсомол активларидан 25 киши «Ҳосил посбонлари» отряди этиб тасдиқланди. Улар беш группага бўлиниб, магистрал ва қишлоқлараро машина йўлларида тўкилган пахтани териб оладилар. Уларга назорат группасининг бюро аъзолари бошчилик қиладилар.

Йўл бўйларида тўкилган пахтани териб олиш мақсадида 49 жойда махсус қутилар қўйилди. Далалар ва қишлоқ йўллари чеккасида пахта нобудгарчилигига қарши курашга чақирувчи плакат ва шиорлар осиб қўйилди.

Халқ контроли группаси ишга қобилиятли колхозчиларнинг пахта йиғим-теримида тўла иштироки, кунлик норманинг ҳамма теримчилар томонидан сўзсиз бажарилиши, колхоз қишлоқларидаги маданий-маиший объектлар, болалар боғча ва яслилари ишлари, меҳнатни ҳисобга олиш ва унга ҳақ тўлаш масалалари устидан доимий назорат олиб борадилар.

Колхоз назоратчилари техникани асраш ва ундан унумли фойдаланиш соҳасида ибратли ишлар қилдилар. Бунинг натижасида 21 та пахта териш агрегати, 4 та кўрак юлиш, 7 та кўсак чувиш, 4 та подборщик машинаси жуда барвақт ишга шайлаб қўйилди. Терилган пахталарни тайёрлов пунктларига етказиб беришда 47 та трактор тележкаси бетўхтов ишлаб турибди.

Бу йил машина терими халқ назоратчиларининг диққат марказида бўляпти. Хўжалигимизда умумий майдоннинг 50 процентидаги ҳосил машиналар билан териб олиниши керак. Халқ назоратчилари машина теримига ажратилган майдонлардаги ҳосилнинг қўл билан териб олинишига йўл қўймаслик, агрегатларнинг икки сменада унумли ишлаши устидан назорат олиб борадилар.

Белгиланган тадбирларнинг амалга оширилиши халқ назоратчиларининг республикамиз катта «оқ олтин» хирмонига қўшадиган муносиб ҳиссаси бўлади.

Бутун ҳосил—беш йиллик хирмонига!

Свердлов районидаги Ленин номли колхоз халқ контроли группасининг пахта нобудгарчилигига қарши кураш бўйича ТАДБИРЛАРИ

Бу тадбирлар колхоз халқ контроли группасининг партия, комсомол ва касаба союз активлари халқ контроли постлари раҳбарлари, колхоз правлениеси аъзолари иштирокида ўтказилган кенгайтирилган йиғилишида муҳокама қилиниб, маъқулланди.

МАШИНАЛАР ШАРОФАТИ

Чўлқуварлар диёри — Зарафшон... Задарёдан область марказига деярли ҳар куни хушхабар келиб турибди. Илғор бригадалар йиллик маррани ҳар қачонгидан ҳам барвақт эгаллаяптилар. Моҳир механизаторлар меҳнат мўъжизаларини намойиш этишяпти. Дилларни қувончга тўлдираётган муваффақиятлар кундан-кунга ортиб бормоқда. Шунинг учун Задарё ҳам марра сари илдам юриш бошлади. Кунлик терим суръати 3 процент эди, 4 процентга чиқди. Кеча эса 4.5 процентга кўтарилди. Бугун 5 процент! Бунга машина терими туфайли эришиляпти. Райкомнинг биринчи секретари Абдуллажон Ҳасанов машина терими бу йил қандай наф келтиришини мароқ билан сўзлаб берди. Агар ўтган йилдагидек 27 минг тонна ҳосил машинада терилса, қўлда теришга қараганда қарийб 1 миллион сўм, яна бошқа тадбирларни амалга ошириш йўли билан 1 миллион 500 минг сўмдан зиёд қўшимча даромад олинади. Мажбуриятдаги 32 минг тонна ҳосилни механизация ёрдамида йиғиб олинса, бу миқдор янада ортади. Ҳозир ҳар бир хўжалик ва бригадада шу асосда ҳисоб-китоб юритиляпти.

— Баъзи кишилар машина терими ҳосилдорликни камайтиради дейишади,—дейди «Гулбоғ» совхози 5-бўлимининг бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Орғинбой Ҳусанов. — Аммо бундай фикрлар бутунлай нотўғрилигини ҳаёт исбот қилди. Масалан, бригадамизда саккиз йилдан буён пахтани тўла машина билан йиғиб оламиз. Шу давр ичида ҳосил камаймади, балки 32,5 центнерга етди. Бу йил ҳам етти иш кунида, яъни 15 сентябрь куни планни бажардик. Ҳозир ҳосилдорликни 40 центнерга етказиш юзасидан олинган мажбуриятимиз ҳисобига пахта топширяпмиз.

Ҳар йили ҳосилнинг 96—98 процентини машиналарда териб олаётган «Гулбоғ» совхозининг тажрибаси район хўжаликларида кенг ёйилди. Бу йил уруғлик хўжалик ҳисобланган «Гигант» колхозидан ташқари барча колхоз ва совхозлар ялпи ҳосилнинг 90 процентини қўл кучи ишлатмай йиғиштириб олишга аҳд қилишди. Район бўйича эса бу кўрсаткич 80 процентга етказилади.

Ҳозир район далаларида 300 дан ортиқ машина ишлаб турибди. Машиналардан группа усулида фойдаланиляпти. Ҳар бир группага 4 та терим агрегати, 7—8 тадан тележка, 4 тадан транспорт трактори, биттадан механик подборщик бириктилган.

Сирдарё областининг Дўстлик райони механик-ҳайдовчиларининг республикадаги колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига, механизаторларига, «Узсельхозтехника» ва тайёрлов пунктларининг ходимларига мурожаати задарёлик чўлқуварлар ғайратини ошириб юборди. Механизаторлар ўртасида социалистик мусобақа кучайтирилиши, иш икки сменада олиб борилиши, илғорларни моддий ва маънавий рағбатлантириб туриш натижасида иш унуми тобора кўтарилмоқда. Сўнгги кунларнинг ўзида ҳар бир машинада терилган пахта 35—40 тоннадан қарийб 50 тоннага кўтарилди. А. Қодиров, Т. Жўраев, М. Юсупов, А. Ким каби техника жиловкорлари эса бунерлардан бундан икки-уч баравар кўп пахта тўкмоқдалар.

Шуниси қувончлики, 10-синфни битирган қизлардан 28 киши бу йил турсунойчилар сафига қўшилди. Улардан Юрсиной Ҳамдамова, Марҳамат Каримжонова, Салима Раҳимовалар «Правда» ва «Комсомол» колхозларида, Умрихон Ҳасанова «Восток» совхозида намуна кўрсатиб ишлаётир. Районда машина теримининг юқори сифатли бўлиши таъминланмоқда. Пахта нобудгарчилигига йўл қўйилмаяпти. Бунга қандай қилиб эришиляпти? Район қишлоқ хўжалик бошқармаси бош инженери Саъдулла Йўлдошев бунинг «сир»ларини санаб берди:

—Ҳар бир механик-ҳайдовчига бир кун ишлашга етадиган эгатлар ажратиб берилади. Бу майдондаги ғўзалар баргининг 75—80 проценти тўкилган, бегона ўтлардан тўла тозаланган бўлади.

Иш бошлашда терим агрегати сеялка биринчи бор юрган эгатларга туширилади. Чунки, бу тартиб бузилса, яъни агрегат сеялканинг иккинчи бор юришдаги қаторлари орасига тушиб қолса, пахта кўп тўкилиб нобуд бўлади.

Агрегатнинг ердан паст-баландлиги ниҳоятда аниқлик билан созлаб борилади, яъни у ерга ҳам тегиб қолмайди, ортиқча юқори кўтарилиб ҳам кетмайди.

Ўқариқлар, қайтиш жойларини яхшилаб текисланишига эришилади. Қайтиш жойларининг кенглиги 8—10 метрдан кам бўлмайди.

Шпинделлар тишларининг ифлосланишига йўл қўйилмайди. Машиналардаги ювиш насосларининг нормал ишлаши таъминланади.

Биринчи терим davriданоқ машинанинг тўкилган ҳосилни териб кетадиган механизмлари ишлатилади.

Далаларда ҳосил салмоғи яхши. Турли жойдан олинган ва ҳар хил катталикдаги ўнта очилган пахтани тортиб кўрилганда 51 грамм чиқди. Ҳозир машиналарнинг биринчи юришида ҳар гектар ердан ўртача 15—17 центнердан пахта териб олиняпти. Бу йил она-Ватан хирмонига 42 минг тонна «оқ олтин» тўкишга аҳд қилган задарёликлар пахта тайёрлаш планини 12 октябргача, мажбуриятни эса Улуғ Октябрь байрамигача бажаришни мўлжалламоқдалар. Бугина эмас, Наманган областининг бошқа районларида ҳам қудратли техника кучларидан самарали фойдаланиш, машина терими бўйича тубдан бурилиш ясаш учун қатъий кураш олиб бориляпти. Хўжаликларнинг бошланғич партия ташкилотлари теримга тушиш олдидан ўтказилган очиқ партия йиғилишида бу йилги йиғим-теримни намунали уюштириш, бунинг учун машиналарни тўла қувват билан ишлатиш юзасидан белгиланган тадбирларни изчиллик билан амалга оширмоқдалар.

Янгиқўрғон, Поп, Чуст, Уйчи ва Наманган районларига қарашли хўжаликлар бошланғич партия ташкилотларининг бу соҳадаги фаолиятлари айниқса ибратлидир. Агрегатлар тўла ишлатилаётганлиги учун мазкур районларда терим суръати тобора ортиб бормоқда. Бу ўз навбатида область кўрсаткичининг яхшиланишига таъсир кўрсатмоқда. Наманганликлар кунига 12 минг тоннадан пахта тайёрлаш юзасидан берилган топшириқни муваффақиятли бажаришмоқда.

А. РАЖАБОВ, А. АБДУЛЛАЕВА,
«Наманган ҳақиқати» газетасининг ходимлари.

ПАХТА НОБУД БЎЛМАСИН

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРОКУРАТУРАСИДА

Республикамизнинг меҳнатсевар пахтакорлари партия XXIV съезди қарорларидан руҳланиб, мўл ҳосил етиштирдилар. Ҳозир пахта учун курашнинг ҳал қилувчи даври кетмоқда. Ҳосилнинг тақдири қишлоқ хўжалик техникасидан моҳирлик билан фойдаланишга, шу билан бир вақтда пешана тери билан етиштирилган қимматли хом ашёнинг нобуд бўлишига қарши қатъий кураш олиб боришга боғлиқдир. Пахта майдонидан тайёрлов пунктигача ҳамма жойда нобудгарчиликка ғов қўймоқ керак.

Лекин республиканинг айрим хўжаликларида етиштирилган ҳосилни сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш учун етарли чоралар кўрилмаяпти. Бухоро, Самарқанд, Тошкент ва бошқа областлардаги баъзи колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бу ишга эътиборсизлик билан қарамоқдалар, қишлоқ Советлари эса халқ мулкини яхши сақламаётган шахсларга нисбатан қўшимча чоралар кўришни талаб қилмаяптилар.

Каттақўрғон районидаги Ленин номли колхозда (правление раиси Ҳусанов, партия ташкилотининг секретари Шарипов ўртоқлар), Жомбой районидаги «Партия XXII съезди», Пушкин номли, «Ленин йўли» колхозларида ва бошқа хўжаликларда пахта эгатлар орасида, ўватларда, йўлларда тўкилиб ётибди.

Текшириш вақтида Хўжайли районидаги Калинин номли, Ленин номли колхозларда пахтани ташиш вақтида нобудгарчиликка йўл қўйилаётганлиги аниқланди.

Хом пахтани териб топшириш давлатга ҳам, хўжаликка ҳам катта зарар келтиради. Лекин Қорақалпоғистон АССР, Тошкент, Сирдарё областларининг айрим хўжаликларида ана шундай фактлар содир бўлмоқда. Красногвардейск пахта тайёрлаш пунктида текшириш ўтказилганда Навоий номли совхознинг Икромов бошлиқ бригадасидан келтирилган 2100 килограмм пахта хом терилганлиги аниқланди.

Айрим шахслар чорва молларнинг пахтазорга киришига ва меҳнатимиз самарасини пайҳон қилишига йўл қўймоқдалар. Бундай шахсларга нисбатан маъмурий чора кўрилмоқда, зарур ҳолларда эса улар жиноий жавобгарликка тортилмоқда. Пайариқ районидаги Димитров номли колхознинг ўзидагина пахтазорга мол киритгани учун 15 кишига жарима солинди. Каттақўрғон районида 19 кишига жарима солинди.

Йиғиштириб олинган пахтани ёнғиндан сақлаш учун баъзи жойларда тегишли чоралар кўрилмаганлиги маълум бўлиб қолди. Чунончи, Ўрта Чирчиқ районидаги Қорасув тайёрлов пунктида ёнғин чиқиб, 55 килограмм пахта куйиб кетган. Бўка районидаги «Ҳамза» тайёрлов пунктида пахта бунтига ўт тушган.

Ёнғин чиқишига олиб келган сабабларни ва шароитларни аниқлаш, шунингдек айбдорларни топиб, уларни жавобгарликка тортиш учун жиноий иш қўзғатилди ва ҳозир тергов ишлари олиб борилмоқда.

Ўзбекистон ССР прокуратураси район ва область прокурорларига қонунларга риоя қилинишини назорат қилиб боришни кучайтириш тўғрисида кўрсатма берди.

Пахта ҳосилини сақлашга бепарволик билан қараш ҳолларини аниқлаш ва айбдорларга нисбатан тегишли чора кўриш мақсадида область ва район прокурорлари, ички ишлар бўлимлари, халқ контроли комитетлари, юстиция ва суд органлари иштирокида пахта нобудгарчилигига қарши кураш бўйича оператив группалар ташкил этилди.

Қорақалпоғистон АССР. Қўнғирот районидаги Чапаев номли совхозда шоли ўрими қизғин бошланиб кетди. Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Наби Жаикбаев бригадаси шоли ўримида пешқадамлик қиляпти. Суратда: Наби Жаикбаев шолизорда.

Р. Саидов фотоси.

ТУНДАГИ ЧИРОҚЛАР

РЕПОРТАЖ

Шу долзарб кунларда «Политотдел» колхози далаларида тунда ҳам терим давом этяпти.

Кенг пахтазорда ҳар 10-15 метр масофада иккитадан оқ чироқ кўринади. Далани ларзага келтираётган кема овози ўз капитанига уйқу бермайди.

Ўтган йили биринчи бўлиб тунги теримни бошлаб берган 3-бригада механизатори Борис Ким бу йил 11 сентябрь куни теримга тушган эди. Ўн кунда 90 тонна пахта териб, кўсаклар яхши очилмаётганидан хафа бўлган эди. Мана энди, оқармаган кўсак қолмади, ҳисоб. Унинг бир кунда терган пахтаси 20 тоннадан ошди. Борнснинг 20 тоннаси илгари Эргаш бува бригадирлик қилган шу даладаги ҳосилнинг учдан бир қисмини ташкил этади.

Бу ҳабар Юқори Чирчиқ районидаги «зангори кема» капитанларига тез етиб борди. Ҳар куни ўз агрегати билан 7-10 тоннадан оширмаётганларнинг бункерига ҳам барака кирди.

Ана, пенсионер Қолди Суеров ярим кечада ўғли Жалилдан хабар олгани келибди.

— Ўғлингизнинг ишлари чакки эмас, — деди Қолди аканн кўрган участка бошлиғи Григорий Ким.

— Борисдан орқада қолмайин, деб уч кундан бери уйга бормайди. Майли, кучини синаб кўрсин, — дейди ота самимий кулиб.

Тунги навбатчилар, — қишлоқ Советининг депутати Ҳасан Ўтегенов, ҳисобчи Тўлаган Шамсиевлар механизаторларнинг иссиқ овқати, дам оладиган жойларини кўздан кечириб, тунни тарк этганлар томонга — пахтазорга йўл олишди.

Абдулла Абдураҳмонов бошлиқ 9-бригадада яна Эрмек Эркабоевнинг номи чиқибди.

— Жалил билан мусобақалашяпман, — дейди Эрмек. — Жалил неча бункер терибди?

— Уч бункер, — деди Ҳасан Ўтегенов.

Енгил машина бир зумда Шодил Шосолмонов бригадасига олиб келди. 100 тоннага етказиб «оқ олтин» териб қўйган Садивоққос Қўнисов билан Абдусоат Ғуломқодировларнинг ишлари ҳам қувонарли. Чироғ ёғдусида 10 тоннадан пахта териб қўйишибди.

— Тун яримдан ошди, машинани тўхтатсанглар ҳам бўлар! — дейди Ўтегенов.

— Иш энди қизиб кетди-ку! — дейишади йигитлар. — Бугун колхозимиз каноп планини бажарди. Бира тўла пахта планини ҳам бажаргандан кейин тўхтатамиз-да...

Ҳа, колхоз бўйича давлатга каноп топшириш плани муддатидан илгари бажарилиб, ҳозиргача гектаридан олинган ҳосил 220 центнердан ошди. 12-бригада 53 гектар каноп майдонидан ҳозирданоқ 282 центнер ҳосил топширди.

Ўтган йили худди мана шу кунларда пахта планини 2 процент бажарган бу бригада ҳозир давлатга 50 процентдан кўпроқ «оқ олтин» топширди.

Колхознинг ҳамма участкаларида, барча бригадаларида тунни тарк этган 40 та «зангори кема» капитани 80 та чироғ ёруғида ҳормай-толмай пахта тераётир. 1471 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан ошириб «оқ олтин» топшириш мажбуриятини олган колхоз азаматлари биринчи теримдаёқ 25 центнердан хирмон кўтаришди.

Р. ИСҲОҚОВ.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«АВТОБУС ҚАТНОВИ ЯХШИЛАНСИН»

Самарқанд шаҳрида пассажир автобуслар қатнови йўловчилар талабига жавоб бермаётир. Айниқса, Регистондан микрорайонга қатнайдиган 21- маршрут автобусларига чиқиш муаммо бўлиб қолди...

Ушбу сўзларни «Совет Ўзбекистони» газетасининг 5- август сонида юқоридаги сарлавҳа остида берилган мақоладан келтирдик. Мақола юзасидан Самарқанд шаҳар ижроия комитети текшириш ўтказиб, қуйидаги тадбирлар белгиланган.

21- маршрут бўйича 10 та ЛАЗ-695 ва ЛИАЗ-677 маркали янги автобус ажратилган.

Пассажирларга қулайлик яратиш мақсадида қўшимча маршрут ташкил қилинган, унда 2 та автобус қатнайди.

Автобуслардан ташқари 10 ўриндиқли 5 та микроавтобус ва 10 та такси ана шу маршрутда хизмат қилади.

15- автопарк директорига автобусларнинг мунтазам қатновини назорат қилиб туриш мақсадида 1971 йилнинг 4- кварталида «А» микрорайонида диспетчерлик пункти ташкил қилиш топширилган.

«БЕДАРВОЗА ИДОРА»

Газетанинг шу йил 5 сентябрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган танқидий мақолада Жиззах шаҳар коммунал бўлими 1968 — 1971 йил давомида давлатга бир неча минг сўм зарар келтиргани, зарарнинг бир қисмини баъзи кимсалар ўзлаштиргани ҳақида ёзилган эди.

Мақола юзасидан Сирдарё область ижроия комитети текшириш ўтказган. Текширишда мақолада келтирилган фактлар тасдиқланган.

Жиззах шаҳар партия комитети бюросининг қарорига мувофиқ, камомадга йўл қўйгани ва давлат маблағини ўзлаштиргани учун Жиззах шаҳар коммунал хўжалик бўлимининг мудири Н. Қодиров партия сафидан чиқарилган, ишдан бўшатилган. Шунингдек, бош бухгалтер О. Н. Сванидзе вазифасидан четлаштирилган.

Бош агроном Х. Каримжонов, бош инженер И. В. Зибновлар партия сафидан чиқарилган ва вақтинча вазифасида қолдирилган.

Н. Қодиров, Х. Каримжонов, О. Н. Сванидзе, И. В. Зибновларнинг ишини текшириш прокуратурага топширилган.

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

БУГУН ФАРҒОНАДА ТУРКОЛОГЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ФОРУМИ ОЧИЛАДИ

КАТТА ФОРУМ

А. Н. КОНОНОВ,
СССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси:

— Ҳозирги замон туркологиясида энг муҳим проблемалардан бири — турк халқларининг обидаларини изчил ва мукаммал ўрганишдан иборат. Турк тилларида яратилган асарлар орасида Маҳмуд Қашғарийнинг «Девону луғат-ит турк», яъни «Турк тилларининг луғати» алоҳида ўрин тутади. Бу асар XI асрнинг 70-йилларида яратилган. У ўз луғат состави бўйича кўпгина турк тиллари ҳақида, Урта Осиёнинг тарихи, географияси, фольклори, иллюстратив материалларни ўз ичига олган бўлиб, қизиқарли ва ниҳоятда муҳим маълумотлар беради.

Маҳмуд Қашғарий халқимизнинг мақол ва маталларидан кенг фойдаланган, тарихий материалларга ва бошқа манбаларга катта қизиқиш билан қараган. Туркология тарихида биринчи марта турк тилларини классификация қилиш унинг қаламига мансубдир. Бу асар орқали биз ўша давр турк қабилаларининг географик тарқалиши ҳақида маълумотларга эга бўламиз. Уз асарида муаллиф дунёнинг доира харитасини илова қилган. Туркий халқларнинг яшаган территорияси кўрсатиб ўтилган. Бу харита географлар ва картографлар ўртасида катта қизиқиш уйғотди.

Маҳмуд Қашғарийнинг асари усмонли турк ва ҳозирги замон ўзбек тилларига таржима қилинган. Луғатни ўзбек тилига филология фанлари доктори С. Муталлибов таржима қилган. Бундан ташқари, луғатни рус тилига таржимаси тошкентлик олим профессор А. Рустамов томонидан амалга оширилган. Умид қиламизки, бу таржима яқин йиллар ичида чоп этилади.

Бу катта асар туркология учун, турк халқлари тарихи учун, тарих, география, этнография ва фольклор учун улкан аҳамиятга эга. Совет олимлари биринчи турколог М. Қашғарийнинг меҳнатларини юксак қадрлайди. Шунинг учун ҳам улар Фарғона шаҳрида (эҳтимол, буюк олим шу ердан ҳам ўтгандир) М. Қашғарийнинг «Девону луғат-ит турк» асарининг яратилганига 900 йил тўлиши арафасида ўзларининг форумини ўтказишга қарор қилдилар. Бу форумда луғатни ўрганиш билан боғлиқ бўлган турли проблемаларга бағишланган 36 та доклад тингланади. Биз бу улкан анжуман муносабати билан форум қатнашчиларининг ҳаммасига муваффақиятлар тилаймиз.

ҲАМКОРЛИК САМАРАСИ

М. Н. ХИДИРОВ,
Туркманистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси:

— Шу кунларда Фарғона шаҳрида бўлиб ўтаётган туркологларнинг Бутуниттифоқ форумида қатнашаётганим билан чексиз фахрланаман. Бу улкан анжуман Маҳмуд Қашғарий томонидан яратилган «Девону луғат-ит турк»нинг 900 йиллиги арафасида ўтаётганлиги билан характерлидир. Форумда менинг ҳам «Уғиз тилларида ҳозирги замон формаларининг келиб чиқиш масалаларига доир» номли докладим тингланади.

Кейинги йилларда Туркманистонда ҳам туркология соҳасида катта ишлар амалга оширилди. Энг йирик тадқиқотлардан бири — туркман тили грамматикасининг яратилиши бўлди. Бундан ташқари туркман тили тарихи бўйича иккита монография чоп этилди. Диалектологияга бағишланган иккита йирик асар босмадан чиқди. «Туркман тилининг изоҳли луғати» халқимиз маданий ҳаётидаги катта воқеалардан бири бўлди, деб айтишимиз мумкин. Ҳам рус, ҳам туркман тилларида I ва II қисмдан иборат қўлланманинг яратилиши нур устига-нур бўлди.

Ўзбек туркологлари билан туркман олимлари ўртасидаги илмий алоқалар йилдан-йилга мустаҳкамланиб бораётганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Самарқанд Давлат университетида, Бухоро, Қарши, Термиз Давлат педагогика институтларида қобилиятли шогирдларим борлиги билан чексиз фахрланаман. Х. Ҳолиёров, К. Аҳмаджонова, Қ. Тоҳиров, Н. Абдураҳмонов, А. Аҳмедов, Т. Хўжаев, О. Исроилов, Н. Ҳамидов каби ўзбек олимларининг илмий ишларига раҳбарлик қилганман.

Бугун яна мен ўзбек биродарларим даврасидаман. Лекин бу сафар оппонент сифатида эмас, балки ҳаммамизнинг бир умр ёдимизда сақланиб қоладиган улкан анжуман иштирокчиси сифатида келдим. Уйлайманки, туркологларимизнинг бу форуми илмий ҳамкорлигимизни янада мустаҳкамлайди, келажак ишларимизнинг ёрқин йўлларини кўрсатиб беради.

ДОКТОР СИНГНИНГ ИККИ ВАТАНИ

Одамлар тақдири

Она қадоқ босган дағал қўли билан йиғлаб ўтирган ўғлининг бошини силайди:

— Хафа бўлма, Тэдяжон, мен соғайиб кетаман... тез орада баҳор келади, иккаламиз гул тергани борамиз. Отангдек катта бўлганингда ер ҳайдашни ўрганиб оласан...

Онанинг қовжираган қонсиз лаблари секин шивирларди. Орадан кўп ўтмай унинг қўли мажолсизланиб ёстиқ устига тушди — Тэдя онасидан жудо бўлди... Энди ким хамир қоради, ким нон ёпади, ким қатиқ ивитади, ким овқат пишириб далада ишлаётган отаси билан бобосига элтиб беради? Тез кунда улар ҳам дардга чалиниб қолишди. Бир кундан кейин бобоси вафот этди.

— Бутун Ҳиндистон оч, — деди бемор Садо ўғлига, — бунинг устига мамлакатда вабо изғиб юрибди. Энди сен ана шу лаънати касаллик етиб боролмайдиган жойларга кетгин. Дунё катта, яхши одамлар ҳам кўп, ўзинг меҳнатсевар, ҳақгўй ва ҳалол бўлсанг, яхши дўстларни топиб оласан.

Тэдя билан Терёж қишлоғидан яна уч бола нон қидириб кетишди. Юра-юра улар мавжланиб турган океан соҳилига етиб боришди. Океан тўлқинлари уларни Шанхайга келтириб ташлади. Эҳ, уй-жойсиз, ишсиз, йўқсиллар шаҳри Шанхай нақадар даҳшатли. Болалар узоқ вақт сарсон-саргардон бўлганларидан кейин уларни портдаги кемаларнинг юкини тушириб олишга ёллашди. Шу вақтдан эътиборан гўдаклар оғир юкни елкаларига ортиб, бурунлари ерга теккудек бўлиб ишлашди. Ишнинг кети кўринмас эди. Бир пароходнинг юкини тушириб бўлишгач, уни кетидан иккинчиси, учинчиси, тўртинчиси кела берар эди. Кунлардан бири Тэдя портда турган баланд бўйли, кенг елкали киши унга тез-тез тикилиб қараб турганини пайқади.

— Артист бўлишни хоҳлайсанми? — деди у Тэдяни ёнига чақириб.

— Артист бўлишни дейсизми? — деди бехосдан айтилган таклифга ҳайрон бўлган йигитча.

— Мен цирк артистиман, — деди нотаниш киши. — Россиядан келганман. Шундай мамлакат борлигини эшитганмисан? Тэдя бошини чайқади.

— Ҳеч қиси йўқ, билиб оласан. Менинг циркда ўйнатадиган филларим бор. Циркда рус киши уни ўйнатади. У ҳар хил бўёқларни бетига суртиб чиқишга мажбур. Мен бўлсам, ҳақиқий ҳинди филни ўйнатишни хоҳлайман... розимисан? Ундай бўлса қўлингни бер?

Тэдя рус кишига қўлини узатди.

...Владивосток циркининг конферансьеси:

«Ҳозир майдонга фақир Тэдя Синг чиқади» деб эълон қилади. Кўп шаҳарларнинг томошабинлари Сингнинг маҳоратига қойил бўлишди. Лекин цирк эгаси вафот этганидан кейин труппа тарқалиб кетди.

Тэдя яна иш қидира бошлади. У қаерда, нима иш тўғри келса қилаверди? У шахтёр бўлиб ишлади, тайгада дарахт кесди, темир йўлда ва дарё портларида юкчилик қилди. Улуғ Октябрь революцияси ғалаба қозонганда Синг Сибирда эди. У революцияни завқ-шавқ билан кутиб олиб, инқилобнинг содиқ солдати бўлиб қолди.

...Жангда икки кишига ўқ тегиб ёнма-ён қулади. Оппоқ қор қонга бўялди. Кечга яқин, улар музлай деб қолган бир пайтда госпиталга олиб келишди. Орадан бир неча кун ўтгач улар бир-бирларининг номларини билиб олишди. Уларнинг бири қизил аскар Тэдя Синг ва комиссар Киселёв эди.

— Ҳа, Тэдя, уруш сенга цирк эмас, — деди Киселёв ҳазиллашиб. — Циркда ҳар сафар бешикаст чиқиб кетар эдинг, кўриб турибсанки бу ерда иккаламиз ҳам ярадор бўлиб ётибмиз. Хафа бўлма, тез орада соғайиб яна сафга қайтамиз.

—Қаерга борамиз? Москвагача борамизми?

— Албатта Москвагача борамиз. Ахир сен ўқиш орзусидасан-ку!...

Лекин комиссар Тэдянинг қўлида жон берди. Кейинчалик Тэдя фалакнинг гардиши билан сибирлик большевик Лука Михайлович Сурков билан учрашди. У — довюрак партизан эди. Ҳинди йигитининг М. И. Калининга хат ёзишини у маслаҳат берган эди.

Тэдя Синг Михаил Иванович Калининни биринчи бор Воздвиженка билан Моховая бурчагидаги уйда кўрди. У ерда одам кўп эди, шундай бўлса ҳам Бутуниттифоқ оқсоқоли Тэдяни ҳаммадан олдин ҳузурига таклиф қилди. У қорачадан келган йигитга синчиклаб қаради.

— Ўқишни хоҳлайман денг? — деди у.

— Ҳа, хоҳлайман! — деди дадил Тэдя.

— Ўртоқ Сингни иккинчи қаватдаги ўртоқ Белов ҳузурига элтиб қўйинг, — деди Михаил Иванович ходимлардан бирига,— унга айтингки, йигитчани ишчилар факультетига жойлаб қўйишсин...

Ниҳоят Тэдянинг орзуси ушалди. У аввал ишчилар факультетида, сўнгра эса медицина институтида ўқиди.

..энди уни Қорақалпоғистонда ҳурмат билан Федор Семенович дейишади. Тэдя Федяга, яъни Федорга, Синг эса Семеновичга айланди. У ҳозир салкам саксон ёшда. У Қорақалпоғистон меҳнаткашларига 37 йилдан бери хизмат қилиб келмоқда.

— Ҳали-ҳали эсимда, 1934 йилнинг қиш фасли эди. Бу ерда мени аравада кутиб олишди,— деб эслайди Синг. — Ўшанда мени қаерга олиб боришганини биласизларми? Тўппа-тўғри беморнинг уйига олиб боришди.«Қадамингиздан айланай, доктор, дейишди менга,— келганингиз жуда яхши бўлди-да, беш кундан бери бир аёл туғолмай қийналяпти, ўлимига ҳам рози бўлиб турибди. Ёрдамингиз тегса яхши бўларди!».

Ундан кейин бошқа уйга, бошқа бемор ҳузурига бошлашди. Менинг Амударё соҳилларидаги хизматим ана шундай бошланди. Ўзим бўлсам, на ўзбекча, на қорақалпоқчадан бир оғиз ҳам сўз билмайман. Маҳаллий тилларни сал-пал билган рус фельдшери одамлар билан гаплашишимга бирмунча ёрдам берди. Энди бўлса қорақалпоқча қўшиқ буюрсангиз ҳам, роман ёзишни топширсангиз ҳам, бош устига, бажо келтира оламан, — дейди кулиб Федор Семенович Синг.

Ўзининг эндиги юртдошлари тилини яхши билиб олганидан хурсандлиги кўриниб турибди.

— Мунча ҳам мақтанчоқсан,—дейди кулиб Ольга Игнатевна. У Сингнинг содиқ умр йўлдоши, асли сибирлик аёл.

Сингнинг қопқора, сахий, доно кўзлари ҳали ҳам чақнаб турибди. Фақат унинг қалин қошларига бир мунча оқ оралаган. Баъзан кекса врач узоқ вақт хаёлга чўмиб кетади. Эҳтимол у шу дақиқаларда ўз юрти Ҳиндистонни ўйлаётгандир. Янги ватанида кўп йиллардан бери яшаётган бўлса ҳам у ўзи туғилиб ўсган узоқ юртига бўлган муҳаббатини асло тарк этгани йўқ. У ўзининг Терёж қишлоғи, Лудиана шаҳри қандай яшаётганлигини билгиси келади.

— Мен ўз тақдиримдан мамнунман, — дейди Ф. С. Синг, — менинг икки ватаним бор. Иккаласи ҳам — буюк мамлакат. Мен Советлар диёрини чексиз севаман, лекин Ҳиндистонда бўлаётган воқеаларга ҳам бефарқ қарай олмайман. Ростини айтсам, Индира Ганди тарафдорлари ғалаба қозонганида хурсандчилигим ичимга сиғмай кетди. Ўз отаси, Жавоҳарлал Неру ишини муносиб равишда давом эттираётган Ҳиндистоннинг атоқли қизини ғалаба билан астойдил табриклайман.

... Нукуснинг хушманзара кўчаларидан биридаги уйни ҳамма ва ҳар бир киши яхши билади. Кўпинча кечқурун шу уй деразасидан ҳиндча қўшиқ қулоққа чалинади. Бу — Сингнинг қизи Лудиананинг овози. У ўзи туғилиб ўсган юртга бўлган муҳаббатидан нишона бўлсин, деб ўз қизига шундай исм қўйган. Дарвоқе бугун уйда оилавий концерт қўйилмоқда. Лудиана узун қора киприклари билан кўз қорачиғини яшириб ҳинд қўшиқларини айтмоқда. Кейин ўғли Борис қўлига гармон олади. Энди шўх рус таронаси янграй бошлайди.

Бугун Синг оиласининг ҳамма аъзолари тўпланган. Фақат тўнғич ўғлининг ўрни бўш. У Улуғ Ватан урушида Шауляй яқинида ҳалок бўлган. Иккинчи ўғли Аркадий Новосибирскда инженер-электрик бўлиб ишлайди. Лекин Сингнинг набираси жажжи Леня унинг ўрнини босиб турибди. Бобонинг катта уйида хурсандчилик ва шодиёна зўр. Мана, Леня ҳиндча рақс бошлаб юборди. Хойнахой буни Лудиана ўргатган бўлса керак. Жажжи рақкоса хонани бир неча марта айланиб чиққач, қувончи ичига сиғмай турган бобоси ёнига келиб тўхтади. У нозик қўлларини кўтариб бир-бирига жуфтлади-да, бобосига таъзим қилди.

Й. МУҚИМОВ,
«Правда» мухбири).
Тошкент шаҳри.

(«Правда» 6 октябрь).

Улкан хирмон учун

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1971 йил 6 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён; учинчи стун — мавсум бошидан буён машинада:

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
ЖИЗЗАХ	110,26	145,73
ДЎСТЛИК	105,31	152,63
Мирзачўл	93,09	152,04
Пахтакор	87,95	127,19
Янгиер	86,71	105,09
Ильич	86,44	118,61
Ворошилов	82,37	78,84
Гулистон	74,60	62,78
Боёвут	70,90	64,60
Оқ олтин	70,65	89,83
Сирдарё	70,50	66,61
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Юқори Чирчиқ	97,66	148,35
Пискент	85,37	77,57
Урта Чирчиқ	83,81	88,66
Оққўрғон	80.10	81,99
Бўка	72,93	68,47
Бекобод	72,88	68,80
Янгийўл	67,29	40,84
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Бўз	84,42	85,08
Ленин	84,17	32,57
Избоскан	83,35	92,97
Андижон	81,50	26,70
Пахтаобод	76,89	72,68
Москва	72,94	40,45
Қўрғонтепа	69,00	63,74
Хўжаобод	67,38	26,39
Балиқчи	63,98	51,40
Марҳамат	63.12	44,06
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Яккабоғ	84,54	70,29
Китоб	81,48	39,92
Қарши	79,78	88,59
Чироқчи	79,49	67,22
Қамаши	74,92	61,41
Шаҳрисабз	73,38	26,98
Ғузор	67,69	27,63
Косон	65,96	55,48
Ульянов	59,83	33,82
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Шеробод	83,50	109,73
Жарқўрғон	82,97	82,34
Гагарин	78,27	123,03
Шўрчи	69.66	50,71
Сариосиё	68,16	45,57
Денов	67,06	52,30
Термиз	63,06	47,66
Бойсун	45,00	—
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Задарё	76,30	74,10
Поп	76,13	82,88
Янгиқўрғон	74,91	50,61
Чуст	69.28	63,43
Тўрақўрғон	68,10	46,10
Наманган	67,74	57,87
Уйчи	65,83	57,64
Учқўрғон	62,77	49,36
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Ромитан	80,05	85,03
Бухоро	75.08	69,05
Қоракўл	72,92	79.26
Шофиркон	66,95	63,21
Свердлов	64,17	64,85
Ғиждувон	58,00	84,90
Навоий	56,09	59,64
Вобкент	55,01	54,45
Когон	49,68	44,45
Қизилтепа	49,16	66,66
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Жомбой	78,44	86,71
Бахмал	78,18	—
Ғаллаорол	73,63	71,60
Пайариқ	68,60	69,37
Хатирчи	66,87	70,32
Булунғур	66,67	65,08
Иштихон	63,95	53,34
Самарқанд	59,88	46,10
Оқдарё	59,69	51.84
Нарпай	57,70	60,93
Пастдарғом	50,00	48,45
Каттақўрғон	46,65	39,86
Ургут	43,82	—
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Киров	73,61	66,06
Ўзбекистон	63,84	54,49
Риштон	59,38	43,13
Фарғона	59,24	21,82
Қува	57,20	29,65
Ленинград	56,87	25,93
Фрунзе	55,54	62,71
Олтиариқ	52,55	44,27
Охунбобоев	50,96	33,77
Бағдод	49,28	25,18
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Боғот	54,65	26,56
Шовот	52,21	26,58
Янгиариқ	51,68	32,09
Хива	45,57	22,83
Урганч	45,16	27,00
Гурлан	45,15	26,63
Қўшкўпир	42,51	18,50
Хазорасп	40,87	10,10
ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР		
Қўнғирот	57,78	44,08
Беруний	56,54	44,63
Амударё	53,30	35,92
Хўжайли	48,34	33,24
Тўрткўл	46,54	23,73
Нукус	45,08	38,28
Шуманай	38,94	31,25
Кегайли	31,06	22,05
Ленинобод	30,02	26,43
Тахтакўпир	26,87	16,49
Чимбой	25,95	13,77

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

Турли мамлакатларда

ҲИНД КОММУНИСТЛАРИНИНГ АНЖУМАНИДА

КОЧИН, 5 октябрь. (ТАСС махсус мухбири). КПСС делегациясининг бошлиғи, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Д. А. Кунаев Ҳиндистон Коммунистик партияси IX съездининг 4 октябрдаги мажлисида сўзга чиқиб империализмга қарши, мамлакат олдида турган мураккаб проблемаларни ҳал қилиш учун, меҳнаткашларнинг ҳаётий манфаатлари учун курашда Ҳиндистон Коммунистик партияси катта роль ўйнаётганлигини қайд қилиб ўтди.

Ҳиндистон халқ оммаси, деди Д. А. Кунаев, империалистлар тарафдори бўлган реакцион кучларга қарши, ер ислоҳотини амалга ошириш учун, социал-иқтисодий ўзгаришлар қилиш учун, халқаро майдонда тинчлик ва дўстлик сиёсатини ўтказиш учун кескин курашмоқда. Совет халқи Ҳиндистоннинг барча демократик ва тараққийпарвар кучларига бу йўлда чин кўнгилдан муваффақиятлар тилайди.

Бизнинг мамлакатимизда халқлар дўстлиги қарор топганлиги, деди совет делегациясининг бошлиғи, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг энг катта ғалабаларидан бири бўлди, Ленин ғояларининг ҳаётбахш кучларини эркин ифодалаб берди. Совет ҳокимияти йиллари мобайнида барча иттифоқдош республикаларнинг, барча совет халқларининг экономикаси ва маданияти ҳар томонлама гуллаб яшнаганлиги Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ленинча миллий сиёсати тантана қилганлигини кўрсатувчи шак-шубҳасиз далил бўлиб турибди.

Ривожланаётган мамлакатлар билан самарали ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлашни, деди сўнгра Д. А. Кунаев, КПСС ўзининг муҳим интернационал вазифаси деб ҳисоблайди. Бунга Совет — Ҳиндистон дўстона муносабатлари мисол бўла олади. Тинчлик, дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида яқинда мамлакатларимиз тузган Шартнома мана шу муносабатлар тарихида муҳим босқич бўлди. Совет — Ҳиндистон Шартномаси Осиё халқларининг тинчлиги ва хавфсизлигини сақлаб туриш воситасидир. Бу шартнома Ҳиндистондаги демократик ва тараққийпарвар кучларни мустаҳкамламоқ учун қулай истиқбол очиб беради.

Халқаро коммунистик ҳаракатнинг, империализм ҳар доим уруш хавфини келтириб чиқараверади, деган хулосаси тўғри хулоса эканлигини, деди совет делегациясининг бошлиғи, кейинги даврдаги воқеалар жуда яққол исботлаб берди.

Д. А. Кунаев КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари номидан ва шахсан КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев номидан, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси ва барча совет коммунистлари номидан Ҳиндистон Коммунистик партияси IX съездининг ишига Ҳиндистон халқининг бахт-саодати йўлида демократия ва социализм учун олиб бораётган курашда муваффақиятлар тилади.

Ўз нутқининг охири Д. А. Кунаев КПСС Марказий Комитетининг Ҳиндистон Коммунистик партияси IX съездига йўллаган табрикномасини делегатлар ва меҳмонларнинг гулдурос қарсаклари остида ўқиб берди.

Совет-партия делегациясининг бошлиғи халқаро пролетариат бошлиғи В. И. Ленин портретини Ҳиндистон Коммунистик партиясига КПСС Марказий Комитети номидан тортиқ қилди.

Залда яна қарсаклар бошланиб кетди, «Яшасин Совет—Ҳиндистон дўстлиги», «Яшасин Совет Иттифоқи!», «Яшасин КПСС!» деган табрик хитоблари янграді.

БЕРЛИН. Янги-янги муҳташам бинолар республика пойтахтининг ҳуснига-ҳусн қўшмоқда. Берлиннинг маркази айниқса кўркамлашиб бормоқда. Суратда: Берлинда қад кўтарган маъмурий ва уй-жой бинолари.

Е. Шулепов фотоси. (ТАСС).

КИССИНЖЕР ПЕКИНГА БОРАДИ

ВАШИНГТОН, 5 октябрь. (ТАСС). Р. Никсоннинг Хитой Халқ Республикасига қиладиган визитини конкрет равишда тайёрламоқ учун АҚШ президентининг махсус ёрдамчиси Г. Киссинжер октябрь ойининг иккинчи ярмида Пекинга боради, деб Оқ уй маълум қилди.

ПЕКИН, 5 октябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлигининг берган хабарида айтилишича, Хитой Халқ Республикаси билан АҚШ ҳукуматлари президент Никсоннинг Хитойга қиладиган визитини конкрет равишда ташкил этиш тўғрисида Хитой ҳукумати билан музокаралар олиб бормоқ учун Киссинжернинг Пекинга келиши ҳақида келишиб олишди.

НЕМИС ХАЛҚИНИНГ БАЙРАМИ

Мана, йигирма икки йилдирки, Европанинг марказида Германия Демократик Республикасининг ўроқ-болға ва бошоқлар гулчамбарида циркуль акс эттирилган байроғи ҳилпираб турибди. Фашизм, милитаризм ва империализм тугатилган ана шу немис тупроғида 1949 йилнинг 7 октябрида илк бор ишчи-деҳқонлар давлати ташкил топган эди.

Маълумки, биргина XX асрнинг ўзида бўлиб ўтган икки жаҳон уруши ана шу ердан бошланган эди. Германия империализми томонидан ваҳшийларча эзилган ва қулликка солинган Европа халқлари буни ҳеч қачон унутмайдилар.

Немис миллатининг биринчи социалистик давлати меҳнаткашларнинг мардонавор ҳаракати билан мустаҳкамланди ва империализм кучларига қарши курашда катта кучга айланди. Немис халқининг жанговар авангарди — Германия Бирлашган социалистик партияси раҳбарлигида халқнинг илғор кучлари жипслашдилар, ишчилар синфи ҳокимияти, унинг меҳнаткаш деҳқонлар ва прогрессив зиёлилар билан иттифоқи мустаҳкамланди. Барча антифашистик ва демократик кучларнинг миллий фронтга бирлашуви халққа ўзи яратган бойликларнинг эгаси бўлиш имконини берди.

Эндиликда Германия Демократик Республикаси индустрлашган ва қишлоқ хўжалиги ривожланган социалистик мамлакатга айланди. Германия Бирлашган социалистик партиясининг VIII съездида ГДР Министрлар Советининг раиси В. Штоф таъкидлаб ўтганидек, Германия Демократик Республикасида социалистик давлатнинг ва ижтимоий тузумнинг ҳар томонлама кучайтирилиши, немис халқи бирлигининг маънавий-сиёсий жиҳатдан мустаҳкамланиши, аҳоли моддий ва маданий даражасининг янада ошиши беш йиллик планнинг бажарилишида ўз ифодасини топди.

Ўтган беш йиллик мобайнида миллий даромад 1965 йилдаги 84 миллиард маркадан 1970 йилда 108 маркага кўпайди. Ўртача йиллик ўсиш даражаси 5,2 процентни ташкил этди. Ҳозирги кунда Германия Демократик Республикаси 1936 йилда бутун Германияда ишлаб чиқарилганидан анча зиёд маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Мамлакатда юзлаб йирик социалистик корхоналар қад кўтарди. Айзенхюттенштадт-Одердаги металлургия комбинати, Росток шаҳри яқинидаги «Варновеф», Шведтдаги нефтни қайта ишловчи завод ва бошқалар республиканинг фахри бўлиб қолди. Аҳоли жон бошига саноат маҳсулотининг кўпгина энг муҳим турларини ишлаб чиқариш бўйича ГДР Европада ва жаҳонда энг олдинги ўринлардан бирини, химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришда эса АҚШдан кейинги иккинчи ўринни эгаллаб турибди. ГДР меҳнаткашлари қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам улкан ютуқларга эришдилар. Мамлакатда 1960 йилдаёқ оммавий коллективлаштириш тугалланди.

Германия Демократик Республикаси юздан ошиқ мамлакатлар билан савдо-сотиқ қилади. У машина ва ускуналар етказиб берувчи энг йирик мамлакатдир. ГДР товар оборотининг тўртдан уч қисми социалистик давлатларга, шу жумладан 40 проценти Совет Иттифоқига тўғри келади.

Германия Демократик Республикасида халқ маорифига катта эътибор берилмоқда. Мамлакатда ўн йиллик умумий ўрта таълимга ўтиш вазифаси қўйилди.

ГДР ҳукумати ўзининг халқаро фаолиятида коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада бўлиб ўтган халқаро кенгашда ишлаб чиқилган стратегия ва тактикага амал қилмоқда. Германия Демократик Республикаси социалистик мамлакатлар халқлари билан дўстлик ва ҳамкорликни ўз сиёсатининг асосий принципи қилиб белгилаган. Бошқа қардош давлатлар билан биргаликда у тинчлик ва хавфсизликнинг мустаҳкамланиши учун курашмоқда.

Германия Демократик Республикаси носоциалистик мамлакатлар билан нормал муносабатлар ўрнатиш учун курашда катта ютуқларга эришди. У Африка ва Осиёдаги қатор мамлакатлар билан дипломатик алоқалари ўрнатди. Ўзининг мустамлака ва қарам мамлакатлар билан бирдамлиги ва уларнинг миллий-озодлик ҳаракатини қўллаб-қувватлаши туфайли обрў ва эътибор қозонди. Германия Демократик Республикаси Америка империализмининг ҳужумига дучор бўлган Ҳинди-Хитой халқларини ёқлаб чиқмоқда. У АҚШнинг Вьетнам, Камбоджа ва Лаосдаги агрессиясининг дарҳол тўхтатилишини талаб қилмоқда. ГДР Исроилнинг Араб давлатларига қарши қилаётган агрессиясини қатъий қораламоқда. У Совет Иттифоқи билан ГФР ҳамда ГФР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида тузилган шартномани самимий табриклади.

Германия Демократик Республикаси тинчликнинг ва Европа хавфсизлигини таъминлашнинг муҳим омили бўлиб қолди. Республика меҳнаткашларининг олдида турган равшан истиқболлар уларга тараққий этган социалистик жамият қуриш имконини беради. Бугун барча совет кишилари қардош ГДР меҳнат аҳлини уларнинг миллий байрамлари билан қизғин табриклайдилар.

В. ЗОКИРОВ.

ТЕЛЕТАЙП ХАБАРЛАРИ

◆ **БЕРЛИН.** ГДР халқ палатасининг таклифига биноан СССР Олий Советининг делегацияси расмий дўстлик визити билан Германия Демократик Республикасига келди. Делегацияга СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелест бошчилик қилмоқда.

◆ **ХАНОЙ.** Жанубий Вьетнам Озодлик армиясининг кучлари 14 сентябрдан 20 сентябрга қадар Камау вилоятида Америка—Сайгон қўшинларига қаттиқ зарба бердилар. Дастлабки маълумотларга қараганда, ватанпарварлар душманнинг 2000 дан ортиқ солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, 27 та вертолётини уриб туширдилар, 5 та бронетранспортерини яксон қилдилар ҳамда кўп миқдордаги қурол-яроғларни ўлжа олдилар.

◆ **БРАЗЗАВИЛЬ.** Генерал Мобуту ҳукуматининг собиқ министрлари Жютстэн Бомбоко билан Виктор Нендака Конго давлати бошлиғини ўлдириш мақсадида фитна тайёрлашда айбланиб, қамоққа олинди. Бу министрлар 1969 йил августига қадар Конго Демократик Республикасининг ташқи ишлар ва молия министрликларига раҳбарлик қилиб келган эдилар. Айбланувчилар орасида Конго армиясининг собиқ генерали ва Киншаса губернатори Альфонс Бенгала ҳам бор.

(ТАСС).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 16.55 — ТОШКЕНТ. 17.00 — Ўзбекистонда қозоқ адабиёти ва санъати декадасининг тантанали ёпилиши, 19.40 — Самбо бўйича «Дружба» анъанавий халқаро турнир қатнашчилари — меҳмонимиз, 20.00 — Ахборот, 20.20 — **Оламга саёҳат,** 22.00 — Концерт.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17,15 — МОСКВА, 17.20 — Ўқувчилар учун кўрсатув, 17,45 — Концерт, 18.30 — Социализм дунёси, 19.00 — Танишинг, лауреатлар, 19.50 — Ҳужжатли фильм, 20.00 — Миллионлар ленинча университети, 20.30 — **Муслима** (телефильм), 21.15 — Ҳужжатли фильм, 21.30 — Беш йиллик илғорлари (Тошкентдан), 22.00 — Хоккей: СКА (Ленинград) — «СПАРТАК» (Москва).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — ТОШКЕНТ. Концерт, 20.40 — Врач маслаҳати, 20.50— Фильм-концерт, 21.35 — Бадиий фильм.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 7/Х да **Травиата,** 8/Х да **Марварид изловчилар**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/Х да **Мирзо Улуғбек,** 8/Х да **Аяжонларим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 7/Х да **Ажаб савдолар,** 8/Х да **Севишганлар хиёбони,** 9/Х да **Хотинимнинг эри.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 7/Х да **Беш кунлик куёв,** 8/Х да **Дийдор,** 9/Х да **Учинчи орзу** (спектакллар кундуз соат 4 да бошланади).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **Москва Давлат цирки артистларининг гастроллари.**

КИНО

Ун икки стул (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «ЧАЙКА», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 2 ярим, 5.15 минут ва кеч 8 да).

Буғдойзорлар орасида — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), ҲАМЗА номли (тоқ соатларда).

Дунё (2 серия) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 11, 2, 5 ва кеч 8 да).

Музланган — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Кутилмаган танишув — «КЎКЧА» (тоқ соатларда).

0416 номерли ҳочоқ — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
9, 17 октябрь кеч соат 7 яримда
СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати ШУКУР БУРХОНОВНИНГ 60 йиллик юбилейи олдидан
СОФОКЛ

ШОҲ ЭДИП

Асқад Мухтор таржимаси
2 пардали фожиа

Саҳнага қўювчи режиссёр — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби И. В. РАДУН.

Режиссёр— Ўзбекистон ССР халқ артисти Ш. ҚАЮМОВ.

Рассом — Г. БРИМ.

Композитор — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Б .ЗЕЙДМАН.

БОШ РОЛЛАРДА: СССР халқ артистлари ШУКУР БУРХОНОВ ва СОРА ЭШОНТЎРАЕВАлар қатнашадилар.

Касса эрталаб соат 10 дан ишлайди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси
АСТРОНОМИЯ ИНСТИТУТИ
кўчар юлдузлар бўлими катта илмий ходим вакант вазифасига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда докторлар ва мутахассисликка мос келадиган физика-математика фанлари кандидатлари қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати — 24 октябргача.

Ҳужжатлар: Тошкент-ГСП, Астрономия кўчаси, 33-уйга юборилсин.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455, Халқаро ҳаёт — 337221, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, 331216, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553, Иллюстрация — 334524, Стенографистка —337343, Корректура—337162, Эълонлар—338142. Коммутатор—330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз— 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4-29-44, Гулистон — 22-09.

А. — 232. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 01780.